



«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ

**ХҚЕС бухгалтерлік есеп стандарттарына
сәйкес жеке қаржылық есептілік
және Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі**

2024 жылғы 31 желтоқсан

Мазмұны

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК

Жеке қаржылық жағдайы жөніндегі есеп	1
Жеке пайда немесе залал және басқа жиынтық кіріс бойынша есеп	2
Жеке капиталдағы өзгерістер жөніндегі есеп	3
Жеке ақша қаражатының қозғалысы жөніндегі есеп	4

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР:

1	«Самұрық-Энерго» АҚ және оның қызметі.....	5
2	Есеп саясаты туралы маңызды ақпарат	5
3	Жаңа есепке алу ережелері.....	9
4	Есеп саясатын қолданудағы маңызды есептік бағалау және кәсіби пайымдаулар.....	9
5	Байланысты тараптармен есеп айырысу және жүргізілген операциялар	12
6	Еншілес компанияларға және бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялар	14
7	Берілген қарыздар және борыштық құралдарға салынған инвестициялар	15
8	Ақша қаражаты және оның баламалары.....	17
9	Акционерлік капитал.....	19
10	Өзге кредиторлық берешек және есептелген міндеттемелер	20
11	Қарыздар мен облигациялар	20
12	Қаржылық кепілдік	22
13	Дивидендтер бойынша кірістер	23
14	Өзге операциялық кірістер және шығыстар (нетто).....	23
15	Жалпы және әкімшілік шығыстар.....	24
16	Қаржылық активтердің құнсыздануынан болған зиян (нетто).....	24
17	Қаржылық кірістер.....	24
18	Қаржылық шығыстар.....	25
19	Табыс салығы.....	25
20	Шартты және шарттық міндеттемелер мен операциялық тәуекелдер	25
21	Қаржы тәуекелдерін басқару	27
22	Қаржы құралдарының әділ құны	32
23	Есепті кезеңнен кейінгі оқиғалар.....	33
24	Акциядан түсетін пайда	34



Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«Самұрық-Энерго» АҚ Акционеріне және Директорлар кеңесіне:

Біздің пікіріміз

Біздің пікірімізше, жеке қаржылық есептілік «Самұрық-Энерго» АҚ (бұдан әрі - «Компания») 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жеке қаржылық жағдайын, сонымен қатар көрсетілген күнге аяқталған жылдағы жеке қаржылық нәтижелері мен жеке ақша қаражатының қозғалысын барлық маңызды жағынан ХҚЕС бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес шынайы түрде көрсетеді.

Аудит мәні

Біз Компанияның келесілерді қамтитын жеке қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік:

- 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жеке қаржылық жағдайы жөніндегі есеп;
- көрсетілген күнмен аяқталған жылдағы жеке пайда немесе шығын және басқа жиынтық кіріс жөніндегі есеп;
- көрсетілген күнмен аяқталған жылдағы капиталдағы өзгерістер жөніндегі жеке есеп;
- көрсетілген күнмен аяқталған жылдағы ақша қаражатының қозғалысы жөніндегі жеке есеп;
- есеп саясаты туралы маңызды ақпарат және басқа да түсіндірме ақпаратын қоса алғанда, жеке қаржылық есептілікке ескертпелер.

Пікір білдіру негіздемесі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз бұдан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың жеке қаржылық есептілік аудиті бойынша жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған.

Біздің аудиторлық дәлелдер пікір білдіруіміз үшін негіз болуға жеткілікті әрі тиісті деп есептейміз.

Тәуелсіздік

Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары кеңесі шығарған Кәсіби бухгалтерлердің халықаралық әдеп кодексіне (Халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда) (БХӘСК кодексі) және Қазақстан Республикасындағы біздің жеке қаржылық есептілік аудитімізге қолданылатын әдеп талаптарына сәйкес Компанияға тәуелсіз болып табыламыз. Біз жеке қаржылық есептілік аудитімізде қолданылатын БХӘСК кодексіне және Қазақстан Республикасының әдеп талаптарына сәйкес басқа да әдеп міндеттемелерін орындадық.

Біздің аудиторлық тәсіліміз

Қысқаша шолу

Маңыздылық

- Тұтастай алғанда Компанияның қаржылық есептілігі деңгейіндегі маңыздылығы: 3,846,000 мың теңге, бұл 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы активтердің жалпы баланстық құнының шамамен 0.49 % құрайды.

Аудиттің негізгі мәселелері

- Еншілес және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялардың құнсыздануы.
-

Аудитті жоспарлау кезінде біз маңыздылықты анықтап, жеке қаржылық есептіліктің маңызды бұрмалану тәуекелдерін бағаладық. Атап айтқанда, біз басшылықтың субъективті пайымдауларына талдау жасадық, мысалы болжамдар жасау және табиғатынан белгісіз болашақ оқиғаларды қарастыруды қамтитын маңызды бухгалтерлік бағалауларына. Басқа аудиттердегідей, біз басшылықтың ішкі бақылау жүйелерін айналып өту қаупін, оның ішінде, бірақ онымен шектелмей, орынсыз әрекеттердің салдарынан елеулі бұрмалану қаупін тудыратын бұрмалаушылық белгілерінің болуын бағалауды қарастырдық.

Маңыздылық

Біздің аудит көлемін анықтауда маңыздылықты қолдануымыз әсер етті. Аудитте жеке қаржылық есептілікте елеулі бұрмаланулар болмауына негізделген орынды сенімділікті басшылыққа алады. Бұрмалау алаяқтық немесе қателіктер нәтижесінде пайда болуы мүмкін. Егер олар жеке немесе жиынтықта пайдаланушылардың осы жеке қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізді түрде болжауға болатын болса, олар маңызды болып саналады.

Кәсіби пайымдауымызға сүйене отырып, біз төмендегі кестеде көрсетілгендей, маңыздылық үшін, оның ішінде Компанияның жеке қаржылық есептілігі деңгейінде маңыздылық үшін белгілі бір сандық шекті мәндерді орнаттық. Осы мәндердің көмегімен және сапалық факторларды ескере отырып, біз аудиттің көлемін, сондай-ақ аудиторлық шаралардың сипатын, мерзімдерін және көлемін анықтадық және егер болса (жеке және жиынтықта алынған) бұрмаланулардың тұтастай жеке қаржылық есептілікке әсерін бағаладық.



Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі (жалғасы)
3 - бет

Тұтастай алғанда Компанияның жеке қаржылық есептілігі деңгейіндегі маңыздылық	3,846,000 мың теңге
Біз оны қалай анықтадық	активтердің жалпы баланстық құнының шамамен 0.49 %
Маңыздылық деңгейін анықтау үшін қолданылған базалық көрсеткіштің негіздемесі	Біз Компания активтерінің жалпы баланстық құнын маңыздылық деңгейін анықтау үшін базалық көрсеткіш ретінде пайдалану туралы шешім қабылдадық, өйткені пайдаланушылар Компания қызметінің нәтижелерін бағалау үшін жиі қарастыратын осы базалық көрсеткіш деп санаймыз және ол жалпы қабылданған базалық көрсеткіш болып табылады. Біз маңыздылықты 0.49% деңгейінде белгіледік. Іс жүзінде біз маңыздылық деңгейін 1% деңгейінде белгілейміз, ол осы секторға инвестициялауға бағытталған кәсіпорындар үшін қолданылатын қолайлы сандық маңыздылық шектерінің диапазонына түседі, бірақ бұл жағдайда біз шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін қолданылатын маңыздылық деңгейін бағалау негізінде бұл деңгейді 0.49% дейін төмендеттік

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселелері – бұл, біздің кәсіби пайымдауымызға сәйкес, ағымдағы кезеңдегі жеке қаржылық есептілік аудиті үшін ең маңызды болып табылатын мәселелер. Бұл мәселелер тұтастай алғанда жеке қаржылық есептілік аудиті аясында және осы есеп беру туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылды және біз бұл мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселесі бойынша қандай аудиторлық рәсімдер жүргізілді

Еншілес және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялардың құнсыздануы

Жеке қаржылық есептіліктің 4-ескертпесін қараңыз.

2024 жылғы 31 желтоқсанда Компания басшылығы еншілес және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялардың құнсыздану көрсеткіштеріне талдау жүргізді. Жүргізілген талдау негізінде Компания басшылығы «Екібастұз ГРЭС-2 станциясы» АҚ бірлескен кәсіпорнына салынған инвестицияларды қоспағанда, еншілес және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялардың құнсыздану көрсеткіштерін анықтаған жоқ. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын бірлескен кәсіпорынға құнсызданудың инвестицияның баланстық құнына өсері 3,314,431 мың теңгені құрады. Біз инвестицияның баланстық құнының маңыздылығына байланысты құнсыздану мәселесіне ерекше назар аудардық.

Еншілес және бірлескен кәсіпорындардағы инвестициялардың құнсыздану көрсеткіштерін басшылықтың талдауына қатысты біздің рәсімдеріміз мыналарды қамтыды:

- ішкі процестер мен бақылауларды түсіну, еншілес және бірлескен кәсіпорындардағы инвестициялардың құнсыздану көрсеткіштерін талдау кезінде басшылық қолданатын әдістемені ХҚЕС (IAS) 36 сәйкес болуын тексеру;
- басшылық пайдаланатын негізгі жорамалдар сәйкестігін тексеру;
- энергетика саласындағы экономикалық және нарықтық үрдістерді зерттеу;
- негізгі болжамдар бойынша басшылықпен бірқатар сұхбат жүргізу;
- басқа кіріс деректерін қарау және оларды даму жоспары сияқты растайтын құжаттармен салыстыру, сондай-ақ даму жоспарын қажет болған жағдайда нақты нәтижелермен салыстыру;
- біз сондай-ақ ХҚЕС (IAS) 36 «Активтердің құнсыздануы» талаптарына сәйкес жеке қаржылық есептілікке 4-ескертпеде ақпаратты ашудың жеткіліктілігіне назар аудардық.

Өзге ақпарат

Басшылық өзге ақпарат үшін жауапты болады. Өзге ақпарат осы аудиторлық есеп беру күніне дейін алған жылдық есепті қамтиды (бірақ жеке қаржылық есептілікті және осы есеп туралы біздің аудиторлық есебімізді қамтымайды), жылдық есеп бізге аудиторлық есебінің күнінен беріледі деп күтілуде.

Жеке қаржылық есептілік туралы біздің пікіріміз өзге ақпаратқа қолданылмайды және біз осы ақпаратқа қатысты қандай да бір нысанда сенім білдіретін қорытынды шығармаймыз.

Біздің жеке қаржылық есептілік аудитін жүргізуімізге байланысты біздің міндетіміз жоғарыда көрсетілген өзге ақпаратпен танысу және өзге ақпарат пен жеке қаржылық есептілік немесе аудит жүргізу барысында алған біздің білім арасында елеулі сәйкессіздік болуы және өзге ақпаратта басқа ықтимал маңызды бұрмаланулар болуы туралы мәселені қарау болып табылады.

Егер жылдық есеппен танысқан кезде біз онда елеулі бұрмалаушылық бар деген қорытындыға келсек, мұны корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалардың назарына жеткізуіміз керек.

Басшылықтың және корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалардың, жеке қаржылық есептілікке жауапты тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық осы жеке қаржылық есептіліктің ХҚЕС бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес дайындалуы мен әділ ұсынылуы үшін және алаяқтық немесе қателік салдарынан елеулі бұрмаланулар жоқ жеке қаржылық есептілікті дайындауға қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапты.

Жеке қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Компанияның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетін бағалауға, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтерді ашуға және басшылық Компанияны таратуға, оның қызметін тоқтатуға ниеттенген немесе оның қызметін таратудан немесе тоқтатудан басқа қандай да бір нақты баламасы болмаған жағдайларды қоспағанда, қызметтің үздіксіздігі туралы жорамал негізінде есептілік жасауға жауапты.

Корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалар Компанияның жеке қаржылық есептілігін дайындалуын қадағалауға жауапты.

Аудитордың жеке қаржылық есептілік аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз жеке қаржылық есептілікте алаяқтық немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмалаулар жоқ екендігіне ақылға қонымды сенімділіктің болуы және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық қорытынды шығару болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік – бұл жоғары деңгейдегі сенімділікті білдіреді, бірақ ол ХАС-қа сәйкес жүргізілген аудит маңызды бұрмалаулар болған жағдайда оларды әрқашан анықтайтындығына кепілдік бермейді. Бұрмалау алаяқтық әрекеттердің немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке немесе жиынтығында пайдаланушылардың осы жеке қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізді түрде болжауға болатын болса, маңызды болып есептеледі.

ХАС-қа сәйкес жүргізілетін аудит аясында біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және бүкіл аудит барысында кәсіби күдікшілікті сақтаймыз. Сонымен қатар, біз келесі әрекеттерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және жүргіземіз; біздің пікірімізді білдіруге негіз болу үшін жеткілікті және тиісті болып табылатын аудиторлық дәлелдемелерді аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануды анықтамау тәуекелі қателік нәтижесінде елеулі бұрмалануды анықтамау тәуекелінен жоғарырақ, себебі алаяқтық әрекеттер сөз байласуды, жалғандықты, қасақана өткізіп жіберуді, ақпаратты бұрмалап ұсынуды немесе ішкі бақылау жүйесінен тыс іс-әрекеттерді қамтуы мүмкін;
- Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес, мән-жайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатында аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесі туралы түсінік аламыз;
- қолданылған есеп саясатының тиісті сипатын және басшылық есептеген бағалау мәндерінің негізділігін және ақпараттың тиісті ашылуын бағалаймыз;
- біз басшылықтың есеп жүргізу үшін үздіксіз қызмет негізін қолдануының орындығы туралы қорытынды жасаймыз, ал алынған аудиторлық дәлелдердің негізінде Компанияның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетіне айтарлықтай күмән тудыруы мүмкін оқиғаларға немесе жағдайларға байланысты айтарлықтай белгісіздік бар ма деген қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы қорытындыға келсек, біз аудиторлық есепте шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі ақпаратты тиісті түрде ашуға назар аударуымыз керек немесе, егер мұндай ақпаратты ашу тиісті түрде болмаса, пікірімізді өзгертуге тиістіміз. Біздің тұжырымдарымыз аудиторлық есеп жасалған күнге дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда, болашақ оқиғалар немесе жағдайлар Компанияның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетін жоғалтуына әкелуі мүмкін;
- тұтастай алғанда, жеке қаржылық есептіліктің ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын, оның ішінде ақпаратты ашуды, сондай-ақ жеке қаржылық есептіліктің оның негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды олардың дұрыс ұсынылуын қамтамасыз ету үшін бақылаймыз;

Біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалармен өзара ақпараттық қатынастар жасаймыз, оларға өзге ақпараттан бөлек, жоспарланған аудиттің көлемі мен мерзімдерін, сондай ақ, аудит нәтижесінде туындаған маңызды ескертпелер туралы, оның ішінде, аудит барысында айқындалған ішкі бақылаудың маңызды жетіспеушіліктері туралы мәлімет береміз.

Біз сондай-ақ корпоративтік басқаруға жауапты тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағанымыз және осы адамдарға аудитордың тәуелсіздігіне негізді түрде ықпал ететін барлық өзара қатынастар мен өзге де мәселелер туралы, ал қажет болған жағдайларда тиісті сақтық шаралары туралы хабардар еткеніміз туралы мәлімдемені ұсынамыз.

Корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалардың назарына жеткізген мәселелердің ішінен біз ағымдағы кезеңдегі жеке қаржылық есептілік аудиті үшін ең маңызды, сондықтан аудиттің негізгі мәселелері болып табылатын мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелерді аудиторлық есебімізде сипаттаймыз, оларға осы мәселелер туралы ақпаратты жария етуге заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған кезде немесе өте сирек жағдайларда қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің есепте хабарланбауы керек деген қорытындыға келгенде, мұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оның хабарламасының қоғамдық маңызды пайдасынан асып түседі деп негізді түрде болжауға болады деген жағдайлар кірмейді.

Нәтижелер бойынша тәуелсіз аудитордың осы аудиторлық есеп шығарылған тапсырманың жетекшісі — Құмарбек Бердіқұлов.

«ПрайсуотерхаусКуперс» ЖШС атынан

PricewaterhouseCoopers



Бекітілді:

Азамат Қонратбаев
Басқарушы директор
«ПрайсуотерхаусКуперс» ЖШС
(Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің
1999 жылғы 21 қазандағы № 0000005
Бас мемлекеттік лицензиясы)

Қол қойылды:



Құмарбек Бердіқұлов
Орындаушы аудитор
(2014 жылдың 6 тамызындағы
№МФ-0000188 Аудитордың біліктілігі куәлігі)


2025 жылғы 5 наурыз
Алматы, Қазақстан

«САМУҒЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ
Жеке қаржылық жағдайы жөніндегі есеп

Қазақстандық мың теңге	Ескерт- пелер	2024 ж. 31 желтоқсан	2023 ж. 31 желтоқсан
АКТИВТЕР			
Ұзақ мерзімді активтер			
Негізгі құралдар		266,488	255,827
Материалдық емес активтер		988,710	629,749
Пайдалану құқығындағы актив		977,823	1,037,288
Еншілес компаниялар мен бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялар	6	697,131,965	601,116,258
Берілген қарыздар және борыштық құралдарға салынған инвестициялар	7	46,600,902	21,568,483
Өзге ұзақ мерзімді активтер		6,786	336,698
Ұзақ мерзімді активтер жиыны		745,972,674	624,944,303
Қысқа мерзімді активтер			
Тауар-материалдық қорлар		18,541	18,892
Берілген қарыздар және борыштық құралдарға салынған инвестициялар	7	33,721,191	18,814,406
Өзге қысқа мерзімді активтер		1,438,875	1,033,079
Ақша қаражаты және оның баламалары	8	62,290,766	17,683,772
Қысқа мерзімді активтер жиыны		97,469,373	37,550,149
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ		843,442,047	662,494,452
КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	9	507,435,225	443,567,998
Өзге резервтегі капитал		99,665,429	89,366,359
Өтелмеген зиян		(26,428,018)	(33,147,096)
КАПИТАЛ ЖИЫНЫ		580,672,636	499,787,261
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар мен облигациялар	11	145,272,276	130,816,149
Жалдау бойынша міндеттемелер		991,781	946,887
Қаржылық кепілдік	12	23,101,016	-
Өзге ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер		34,478	27,291
Ұзақ мерзімді міндеттемелер жиыны		169,399,551	131,790,327
Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар мен облигациялар	11	53,496,755	28,740,744
Жалдау бойынша міндеттемелер		420,150	420,149
Өзге кредиторлық берешек және есептелген міндеттемелер	10	37,404,899	1,665,699
Қаржылық кепілдік	12	1,921,809	-
Төлеуге арналған өзге салықтар		126,247	90,272
Қысқа мерзімді міндеттемелер жиыны		93,369,860	30,916,864
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ		262,769,411	162,707,191
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖӘНЕ КАПИТАЛ ЖИЫНЫ		843,442,047	662,494,452
Бір жай акцияның теңгерімдік бағасы (қазақстандық теңгемен)	24	83,381	79,081

Басшылық атынан 2025 жылы 5 наурызда қол қойылды.




 Сәуле Бекзадақызы Төлекова
 «Бухгалтерлік және Салық есебі»
 департаментінің директоры – Бас
 бухгалтер

Қоса берілген ескертпелер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ**Жеке пайда немесе залал және басқа жиынтық кіріс бойынша есеп**

Қазақстандық мың теңге	Ескерт- пелер	2024 ж.	2023 ж.
Дивидендтер бойынша кірістер	13	46,347,543	36,347,285
Өзге операциялық кірістер және шығыстар (нетто)	14	(3,455,791)	(1,058,241)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	15	(7,998,724)	(4,835,004)
Қаржылық активтердің құнсыздануынан болған зиян (нетто)	16	(1,965,600)	(12,998,940)
Операциялық пайда		32,927,428	17,455,100
Қаржылық кірістер	17	15,853,545	11,021,063
Қаржылық шығыстар	18	(21,417,812)	(19,639,328)
Салық салғанға дейінгі пайда/(зиян)		27,363,161	8,836,835
Табыс салығы бойынша шығыс	19	(78,180)	(154,500)
БІР ЖЫЛДАҒЫ ПАЙДА		27,284,981	8,682,335
Басқа жиынтық (зиян)/кіріс		(3,594)	145,635
Бір жылдағы барлық жиынтық кіріс		27,281,387	8,827,970
Бір жылдағы акцияға шаққандағы пайда (Қазақстан теңгесімен)	24	4,050	1,484

Қоса берілген ескертпелер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ
Жеке капиталдағы өзгерістер жөніндегі есеп

<i>Қазақстандық мың теңге</i>	Ескерт- пе	Акционерлік капитал	Өзге резервтегі капитал	Өтелмеген зиян	Капитал жиыны
2023 ж. 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық		378,531,570	89,220,724	(39,788,431)	427,963,863
Бір жылдағы пайда		-	-	8,682,335	8,682,335
Басқа жиынтық кіріс		-	145,635	-	145,635
Бір жылдағы жиынтық кіріс жиыны		-	145,635	8,682,335	8,827,970
Акциялардың эммисиясы	9	65,036,428	-	-	65,036,428
Жарияланған дивидендтер	9	-	-	(2,041,000)	(2,041,000)
2023 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық		443,567,998	89,366,359	(33,147,096)	499,787,261
Бір жылдағы пайда		-	-	27,284,981	27,284,981
Басқа жиынтық шығыс		-	(3,594)	-	(3,594)
Бір жылдағы жиынтық (шығыс)/ кіріс		-	(3,594)	27,284,981	27,281,387
Акционерден алынған қарыздар бойынша дисконт	11	-	1,345,613	-	1,345,613
Акциялардың эммисиясы		63,867,227	8,957,051	-	72,824,278
Жарияланған дивидендтер	9	-	-	(20,565,903)	(20,565,903)
2024 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық		507,435,225	99,665,429	(26,428,018)	580,672,636

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ
Жеке ақша қаражатының қозғалысы жөніндегі есеп

Қазақстандық мың теңге	Ескерт-пелер	2024 ж.	2023 ж.
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы:			
Салық салғанға дейінгі пайда:		27,363,161	8,836,835
Мыналар бойынша түзетулер:			
Дивидендтер бойынша кіріс		(46,347,543)	(36,347,285)
Тозу және амортизация		503,865	490,573
Қаржылық шығыстар		21,417,812	19,639,328
Қаржылық кірістер		(15,853,545)	(11,021,063)
Баға айырмасынан түскен (кіріс)/шығыс		5,188	(3,956)
Активтердің құнсыздануынан зиян	14, 16	5,576,188	15,038,893
Активтердің құнсыздануынан қалыпқа келу	14, 16	(160,154)	(976,741)
Өзге		-	(673)
Айналым капиталындағы өзгерістерге дейін операциялық қызметте пайдаланылған ақша қаражатының қозғалысы:		(7,495,028)	(4,344,089)
Тауар-материалдық қорлардың өзгеруі		(419)	201
Дебиторлық берешектің, өзге қысқа мерзімді активтердің өзгеруі		(309,009)	(380,520)
Өзге кредиторлық берешектің өзгеруі		548,455	(1,275,900)
Өзге салықтар бойынша берешектің өзгеруі		(244,018)	(314,286)
Операциялық қызметте пайдаланылған ақша қаражаты		(7,500,019)	(6,314,594)
Төленген табыс салығы		(78,180)	(200,450)
Алынған дивидендтер		46,347,543	36,347,285
Төленген пайыздар		(9,397,512)	(9,756,504)
Операциялық қызметтен алынған таза ақша қаражаты		29,371,832	20,075,737
Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы			
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу		(599,312)	(126,178)
Борыштық құралдарды өткізуден түсетін түсімдер		12,136,828	16,968,959
Еншілес компаниялардың капиталына қосқан үлесі		(2,069,000)	(78,384,166)
Еншілес компаниялардың акцияларын сатудан түсетін түсімдер		-	7,901,055
Еншілес компаниялар мен бірлескен бақыланатын кәсіпорындарға берілген қарыздар мен қаржылық көмек		(14,848,282)	(20,977,096)
Еншілес компаниялар мен бірлескен бақыланатын кәсіпорындарға берілген қарыздар мен қаржылық көмекті өтеуден түсетін түсімдер		12,867,559	12,000,000
Борыштық құралдарды сатып алу		(51,736,552)	(8,099,614)
Берілген қарыздар мен борыштық құралдарға инвестициялардан алынған пайыздар		6,775,052	6,136,308
Банктік салымдарды қайтару/(орналастыру), нетто		-	1,401,000
Депозиттер бойынша алынған пайыздар		4,715,742	1,576,076
Қаржылық дебиторлық берешекті өтеуден түсетін түсім		335,325	347,333
Инвестициялық қызметтен пайдаланылған таза ақша қаражаты		(32,422,640)	(61,256,323)
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы:			
Шығарылған облигацияларды және алынған қарыздарды өтеу	11	(5,620,863)	(32,344,168)
Шығарылған облигациялар және алынған қарыздар бойынша түсімдер	11	34,739,445	8,820,218
Акция эмиссиясынан түскен түсім		4,137,000	62,746,343
Төленген дивидендтер		(20,565,903)	(2,041,000)
Жалдау бойынша негізгі қарызды өтеу		(420,149)	(351,994)
Кэшпулингтен түскен түсімдер (нетто)		35,390,176	-
Қаржылық қызметтен алынған таза ақша қаражаты		47,659,706	36,829,399
Валюталарды айырбастау бағамы өзгерісінің ақша қаражатына және олардың баламаларына әсері		(1,684)	3,517
Ақша қаражаты мен оның баламаларының құнсыздануы бойынша резервтердегі өзгеріс		(220)	1,967
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза өзгеруі		44,606,994	(4,345,703)
Жыл басындағы ақша қаражаты және оның баламалары		17,683,772	22,029,475
Жыл соңындағы ақша қаражаты және оның баламалары		62,290,766	17,683,772

Қоса берілген ескертпелер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

1 «Самұрық-Энерго» АҚ және оның қызметі

Осы жеке қаржылық есептілік «Самұрық-Энерго» АҚ (бұдан әрі – «Компания») үшін 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі - ХҚЕС) сәйкес әзірленді.

Компания 2007 жылы 18 сәуірде құрылып, 2007 жылы 10 мамырда тіркелген. Компания Қазақстан Республикасының заңнамаларына сәйкес акционерлік қоғам нысанында құрылған.

Компанияның жалғыз акционері «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына») болып табылады, оған Компания акцияларының 100% тиесілі. Қазақстан Республикасының Үкіметі - Компанияны түпкі бақылаушы тарап.

Негізгі қызмет

Компания холдингтік компания (бұдан әрі – «Компания») болып табылады, оның құрамында бірқатар компаниялар біріктірілген, негізгі қызметтүрлеріне көмір, көмірсутек, су ресурстары негізінде электр және жылу энергиясын, ыстық суды өндіру, оларды халыққа, өнеркәсіптік кәсіпорындарға сатуды, электр энергиясын тасымалдау, желідегі электрді техникалық бөлу, су және жылу электр станцияларын салу, жаңартылатын электр энергиясы көздерін (бұдан әрі - ЖЭК) салу мен пайдалану, сондай-ақ су электр станцияларының мүлтік кешендерін жалға алу жатады.

Компанияның заңды мекенжайы мен қызметін жүзеге асыратын орны

Қазақстан Республикасы, Астана қ., Қабанбай батыр даңғылы, 15А.

2 Есеп саясаты туралы маңызды ақпарат

Жеке қаржылық есептілікті дайындау негізі

Осы жеке қаржылық есептілік бастапқы тану әділ құны бойынша жүзеге асырылатын қаржы құралдарын қоспағанда, сатып алудың бастапқы құны бойынша есепке алу қағидалары негізінде ХҚЕС бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес дайындалды. Осы жеке қаржылық есептілікті дайындау кезінде қолданылған есеп саясаты туралы маңызды ақпарат төменде келтірілген. Бұл қағидалар, егер басқаша көрсетілмесе, есептілікте ұсынылған барлық кезеңдерге қатысты дәйекті түрде қолданылды. Компания осы жеке қаржылық есептілікті басшылыққа дайындады. Компания аталған жеке қаржылық есептілікті басшылық үшін әзірледі.

Пайдаланушылардың осы жеке қаржылық есептілікпен танысуы компанияның қаржылық жағдайы, операциялық қызметінің нәтижелері және тұтастай алғанда қаржылық жағдайындағы өзгерістер туралы толық ақпарат алу мақсатында 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша және аяқталған жыл бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікпен бірге жүргізілуі тиіс.

ХҚЕС бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес жеке қаржылық есептілікті дайындау кейбір маңызды бухгалтерлік бағалауды қолдануды талап етеді. Сонымен қатар, басшылық Компанияның есеп саясатын қолдану кезінде өз пікірлеріне сүйенуі қажет. Бағалаудың немесе күрделіліктің неғұрлым жоғары дәрежесін болжайтын бухгалтерлік есеп салалары, сондай-ақ болжамдар мен бағалаулар жеке қаржылық есептілік үшін маңызды болып табылатын салалар 4-ескертпеде көрсетілген.

Үздіксіз қызмет қағидаты

Басшылық осы жеке қаржылық есептілікті қызметтің үздіксіздігі принципі негізінде дайындады.

Шетел валютасын қайта есептеу

(i) Функционалдық валюта және жеке қаржылық есептілікті ұсыну валютасы

Егер басқаша көрсетілмесе, осы жеке қаржылық есептілікте ұсынылған барлық сандық деректер мың теңгемен көрсетіледі.

Функционалдық валюта - бұл ұйым өз қызметін жүзеге асыратын негізгі экономикалық ортаның валютасы. Компанияның функционалдық валютасы теңге болып табылады.

(ii) Шетел валютасындағы операциялар мен қалдықтар

Шетел валютасындағы операциялар мен қалдықтар операциялар жасалған күндердегі ресми бағамдар бойынша функционалдық валютаға қайта есептелді.

2 Есеп саясаты туралы маңызды ақпарат (жалғасы)

Осы операциялар бойынша есеп айырысулар нәтижесінде, сондай-ақ шетел валютасында көрсетілген ақшалай активтер мен жыл соңындағы айырбас бағамдары бойынша міндеттемелерді қайта есептеу нәтижесінде туындаған бағамдық айырмадан пайда немесе зиян пайдада немесе зиянда көрсетіледі.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шетел валютасындағы қалдықтарды қайта есептеу үшін пайдаланылатын ресми айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін 523.54 теңгені құрады (2023 жылғы 31 желтоқсан: 1 АҚШ доллары үшін 454.56 теңге).

Теңгені басқа валюталарға айырбастауға қатысты валюталық шектеу және бақылау қағидалары қолданылады.

Қазіргі уақытта теңге ҚР шегінен тыс еркін айырбасталатын валюта болып табылмайды.

Еншілес және бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялар

Осындай инвестицияларды есепке алу кезінде осы жеке қаржылық есептіліктің мақсаттары үшін Компания құнсыздану резервін шегергендегі бастапқы құн әдісін қолданды.

Қаржы құралдары

Бастапқы құн төленген ақша қаражаттарының немесе олардың баламаларының сомасын немесе сатып алу күні активті сатып алу үшін берілген басқа өтемнің әділ құнын білдіреді және мәміле бойынша шығындарды қамтиды. Бастапқы құн бойынша бағалау нарықтық баға белгілеулері жоқ және әділ құны сенімді бағаланбайтын үлестік құралдарға инвестицияларға және ашық нарықта баға белгілеулері жоқ осындай үлестік құралдарға байланған және осындай үлестік құралдармен өтеуге жататын туынды құралдарға қатысты ғана қолданылады.

(i) Қаржылық активтер

2024 жылғы 31 желтоқсанда және 2023 жылғы 31 желтоқсанда Компанияның қаржылық активтері амортизацияланған құны бойынша бағаланатын болып жіктелді.

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қарыздық құралдар күтілетін кредиттік зияндар үшін бағалау резервін шегергендегі қаржылық жағдай туралы жеке есепте ұсынылады.

Компания бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік сападағы өзгерістер негізінде құнсыздануды есепке алудың «үш сатылы» моделін қолданады. Бастапқы тану кезінде құнсызданбаған қаржы құралы 1-кезеңге жатады деп жіктеледі. 1-кезеңнің қаржы активтері үшін күтілетін кредиттік зиян, егер ол 12 ай өткенге дейін («12 айлық күтілетін кредиттік зиян») басталса, келесі 12 ай ішінде немесе шартқа сәйкес өтеу күніне дейін орын алуы мүмкін дефолттар нәтижесінде туындайтын барлық мерзім үшін күтілетін кредиттік зияндың бір бөлігіне тең сомада бағаланады. Егер Компания бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуін анықтаса, онда актив 2-кезеңге ауыстырылады және осы актив бойынша күтілетін кредиттік шығындар бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар негізінде, яғни Шартқа сәйкес өтеу күніне дейін, бірақ егер ол көзделген болса («барлық мерзім үшін күтілетін кредиттік шығындар мерзімі»), күтілетін алдын ала төлемді ескере отырып бағаланады. Егер Компания қаржы активінің құнсызданғанын анықтаса, актив 3-кезеңге ауыстырылады және ол бойынша күтілетін кредиттік зиян бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік зиян ретінде бағаланады. Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған қаржылық активтер үшін күтілетін кредиттік шығындар әрқашан барлық мерзімде күтілетін кредиттік шығындар ретінде бағаланады.

Компания қаржылық активтерді тануды тоқтатады, (а) осы активтер өтелген кезде немесе осы активтермен байланысты ақша ағындарына құқықтардың мерзімі аяқталған кезде немесе (б) Компания қаржы активтерінен ақша ағындарына құқықтарды берді немесе беру туралы келісім жасады, сонымен бірге (i) іс жүзінде барлық тәуекелдер мен сыйақыларды берді немесе (ii) осы активтерге иелік етумен байланысты барлық тәуекелдер мен сыйақыларды бермеді немесе сақтамады, бірақ осы активтерге қатысты бақылау құқығынан айырылды. Егер контрагенттің активті байланысты емес үшінші тарапқа сатуға шектеулер енгізбестен толық сатуға практикалық мүмкіндігі болмаса, бақылау сақталады.

(iii) Қаржылық міндеттемелер

Қаржылық міндеттемелерді тану олар өтелген жағдайда тоқтатылады (яғни Шартта көрсетілген міндеттеме орындалғанда немесе тоқтатылғанда немесе оның орындалу мерзімі аяқталғанда).

2 Есеп саясаты туралы маңызды ақпарат (жалғасы)

Қарыздық құралдарды Компания мен оның бастапқы кредиторлары арасындағы айтарлықтай ерекшеленетін шарттармен айырбастау, сондай-ақ қолданыстағы қаржылық міндеттемелер шарттарының елеулі өзгерістері бастапқы қаржылық міндеттемені өтеу және жаңа қаржылық міндеттемені тану ретінде ескеріледі. Егер бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған алынған сыйақыларды шегергендегі барлық төленген сыйақыларды қоса алғанда, жаңа шарттарға сәйкес ақша ағындарының дисконтталған дисконтталған құны бастапқы қаржылық міндеттеме бойынша қалған ақша ағындарының дисконтталған дисконтталған құнынан кемінде 10% өзгеше болса, шарттар айтарлықтай ерекшеленеді деп есептеледі. Сонымен қатар, басқа сапалық факторлар ескеріледі. Егер борыштық құралдармен алмасу немесе шарттарды өзгерту өтеу ретінде есепке алынса, барлық шығындар немесе төленген сыйақылар өтеуден түскен пайда немесе зиян құрамында танылады. Егер айырбастау немесе түрлендіру өтеу ретінде есепке алынбаса, барлық шығындар немесе төленген сыйақылар міндеттеменің баланстық құнын түзету ретінде көрсетіледі және өзгертілген міндеттеменің қалған қолданылу мерзімі ішінде амортизацияланады.

Міндеттемелердің оларды өтеуге әкеп соқпайтын модификациялары кумулятивтік амортизацияны кері санмен есептеу әдісі бойынша бағалау мәнінің өзгеруі ретінде ескеріледі, бұл ретте пайда немесе зиян, егер баланстық құнындағы айырмашылықтың экономикалық мазмұны меншік иелерімен капиталмен жасалатын операцияға жатпайтын болса, пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Дебиторлық берешек

Дебиторлық берешек бастапқыда әділ құн бойынша, содан кейін тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген амортизациялық құн бойынша есептеледі.

Ақша қаражаттары және олардың баламалары

Ақша қаражаттары мен олардың баламаларына кассадағы ақша қаражаттары, ағымдағы банктік шоттардағы қаражат, сондай-ақ бастапқы өтеу мерзімі 10 күннен аспайтын басқа банктермен сатып алу және кері сату шарттары («кері репо») кіреді. Ақша қаражаттары мен олардың баламалары амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі, өйткені (i) олар өтеу мерзіміне дейін шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұсталады және бұл ақша ағындары тек негізгі қарыз бен пайыз есебінен төлемдер болып табылады және (ii) олар пайда немесе зиян арқылы әділ құн бойынша бағаланатын санатқа жатқызылмайды.

Пайдаланылуы шектелген ақша қаражаттарының қалдықтары ақша қаражаттарының қозғалысы туралы жеке есепті жасау мақсатында ақша қаражаттарының құрамынан және олардың баламаларынан алынып тасталады.

Айырбастау операцияларына немесе есепті кезеңнен кейін кемінде он екі ай ішінде міндеттемелерді өтеу үшін пайдалануға шектеулер белгіленген ақша қаражатының қалдықтары өзге де ұзақ мерзімді активтердің құрамына енгізіледі; үш айдан астам, бірақ есепті кезеңнен кейін он екі айдан аз уақыт ішінде пайдалану шектелген ақша қаражаты Өзге қысқа мерзімді активтердің құрамына енгізіледі.

Акционерлік капитал

Жай акциялар капитал ретінде жіктеледі. Жаңа акцияларды шығаруға тікелей байланысты қосымша шығындар капитал құрамында салықтарды шегергендегі түсімдер сомасынан шегерімдер ретінде көрсетіледі. Компанияның Директорлар кеңесінің шешімімен акциялардың әрбір жеке шығарылымы кезінде әрбір акцияның құны, сондай-ақ заңнамаға сәйкес акциялардың саны айқындалады. Алынған қаражаттың әділ құнының шығарылған акциялардың номиналды құнынан асып кету сомасы капиталда эмиссиялық кіріс ретінде көрсетіледі.

Басқа резервтік капитал

Басқа резервтік капиталға кәсіпорындар бірлестігінің резерві, нарықтық емес шарттармен акционерден алынған қарыздарды бастапқы танудан түскен кіріс және акционермен операциялардың өзге де нәтижелері, сондай-ақ өзге де жиынтық кіріс/шығыс кіреді.

Негізгі құралдар объектілерін, бизнесті біріктіруді, басқа кәсіпорындағы қатысу үлестерін және шығу топтарын, ақша қаражатын және басқаларын қоса алғанда, акционердің өкімі бойынша шығындарды есептеу немесе активтерді бөлу капиталда «басқа резервтік капитал» ретінде танылады.

2 Есеп саясаты туралы маңызды ақпарат (жалғасы)

Акцияға шаққандағы пайда және бір акцияның баланстық құны

Акцияға шаққандағы базалық пайда компания акционерінің үлесіне келетін пайданың бір жыл ішінде орналастырылған жай акциялардың орташа өлшенген санына қатынасы ретінде есептеледі. Компанияда ажыратылған өлеуетті жай акциялар жоқ, сондықтан бір акцияға шаққандағы ажыратылған пайда бір акцияға шаққандағы негізгі пайдаға сәйкес келеді (24-ескертпе).

«Қазақстан қор биржасы» АҚ (бұдан әрі – «ҚҚБ») Биржалық кеңесінің 2010 жылғы 4 қазандағы шешіміне сәйкес жеке қаржылық есептілікте ҚББ бекіткен қағидаларға сәйкес есептелген есепті күнге бір акцияның (жай және артықшылықты) баланстық құны туралы деректер болуға тиіс.

Қарыздар мен облигациялар

Қарыздар мен облигациялар бастапқыда әділ құн бойынша, мәміле бойынша жұмсалған шығындарды шегергенде, содан кейін тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, амортизацияланған құн бойынша есепке алынады.

Акционерден қарыздарды нарықтық емес шарттарда есепке алу кезінде Компания капиталда бастапқы танудан түскен кірісті/(зиянды) көрсетеді. Операцияның экономикалық мәнін көрсететін есепке алу тәртібі барлық ұқсас операцияларға дәйекті түрде қолданылады және жеке қаржылық есептілікте ашылады.

Жалпы және нақты мақсаттарға тартылған, мақсаты бойынша немесе сату үшін пайдалануға дайындау міндетті түрде қомақты уақытты қажет ететін активті сатып алуға, салуға немесе өндіруге тікелей жатқызылатын қарыздар мен облигациялар бойынша шығындар (белгілі бір талаптарға жауап беретін актив) осындай актив құнының құрамына кіреді.

Қаржылық кепілдік

Компания ұсынатын қаржылық кепілдіктер, егер дебитор борыштық құралдың бастапқы немесе өзгертілген шарттарына сәйкес уақтылы төлем жасай алмаған жағдайда туындайтын зиянның орнын толтыру ретінде төлемдерді жүзеге асыруды көздейді. Мұндай қаржылық кепілдіктер бастапқыда әділ құн бойынша көрсетіледі, бұл әдетте алынған комиссия сомасына тең. Компания сыйлықақысыз немесе нарықтық сыйлықақыдан өзгеше сыйлықақысы бар кепілдіктер берген кезде әділ құн бағалау әдістерін қолдану арқылы анықталады (мысалы, мұндай құралдардың нарықтық құны, пайыздық мөлшерлеменің дифференциалдары және т.б.). Компания қаржылық кепілдіктердің әділ құнын анықтау үшін кредиттік своп әдісін қолданады. Қаржылық кепілдік міндеттемесінің әділ құны қарыздың кепілдік берілген сомасын, пайыздық мөлшерлемені және тәуекел көрсеткіштерін ескере отырып есептеледі. Қаржылық кепілдік бойынша міндеттемелерді бастапқы тану кезіндегі зияндар еншілес компаниялар мен бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар құрамындағы қаржылық жағдай туралы есепте танылады. Қаржылық кепілдік бойынша міндеттеменің амортизациясы кепілдік мерзімі ішінде тікелей әдісті пайдалана отырып есептеледі және тиісті кірістер қаржылық кірістердің құрамында көрсетіледі. Қаржылық кепілдіктер бойынша шығындарға бағалау резервінің сомасын айқындау тәртібі берілген қарыздардың және борыштық құралдарға инвестициялардың құнсыздануын айқындау тәртібіне ұқсас.

Кредиторлық берешек

Кредиторлық берешек контрагенттің өзінің шарттық міндеттемелерін орындау фактісі бойынша есептеледі. Кредиторлық берешек бастапқыда әділ құн бойынша көрсетіледі және кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып амортизацияланған құн бойынша есепке алынады.

Табыс салығы

Осы жеке қаржылық есептілікте кіріс салығы есепті кезеңнің соңында қолданыста болған не іс жүзінде күшіне енген Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес көрсетіледі.

Ағымдағы салық ағымдағы және өткен кезеңдердегі салық салынатын пайдаға немесе шығынға қатысты мемлекеттік бюджетке төленуі немесе өтелуі тиіс соманы білдіреді.

3 Жаңа есепке алу ережелері

2025 жылдың 1 қаңтарында немесе одан кейін басталатын және Компания мерзімінен бұрын қабылдамаған жылдық кезеңдер үшін міндетті болып табылатын бірқатар жаңа стандарттар мен интерпретациялар жарияланды.

- 19 «Жария емес еншілес компаниялар: ақпаратты ашу» ХҚЕС (IFRS) (2024 жылдың 9 мамырында шығарылды және 2027 жылдың 1 қаңтарынан басталатын немесе одан кейінгі жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- 14 «Кейінге қалдырылған тарифтік түзетулер шоттары» ХҚЕС (IFRS) (2014 жылғы 30 қаңтарда шығарылды).
- 10 ХҚЕС (IFRS) және 28 ХҚЕС (IAS) түзетулері – «Инвестор мен оның қауымдасқан ұйымы немесе бірлескен кәсіпорны арасындағы мәмілелерде активтерді сату немесе жарна салу» (2014 жылғы 11 қыркүйекте шығарылды және ХҚЕС кеңесі айқындайтын күннен басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- ХҚЕС Бухгалтерлік есеп стандарттарын жыл сайынғы жетілдіру (2024 жылғы шілдеде шығарылған және 2026 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді).

Егер жоғарыда өзгеше көрсетілмесе, осы жаңа стандарттар мен түсініктемелер Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде.

Төменде келтірілген қайта қаралған стандарттар Компания үшін 2024 жылдың 1 қаңтарынан бастап міндетті болды, бірақ Компанияға айтарлықтай әсер етпеді:

- 16 «Жалға алу: жалға беру міндеттемелері» ХҚЕС (IFRS) (2022 жылдың 22 қыркүйегінде шығарылды және 2024 жылдың 1 қаңтарынан басталатын немесе одан кейінгі жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- Қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді міндеттемелердің жіктелуі – 1 ХҚЕС (IAS) түзетулері (бастапқыда 2020 жылдың 23 қаңтарында шығарылған және кейіннен 2020 жылдың 15 шілдесінде және 2022 жылдың 31 қазанында өзгертілген, 2024 жылдың 1 қаңтарынан басталатын немесе одан кейінгі жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- 7 «Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп» ХҚЕС (IAS) және 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу: жеткізушіні қаржыландыру туралы келісімдер» ХҚЕС (IFRS) (2023 жылғы 25 мамырда шығарылды).

4 Есеп саясатын қолданудағы маңызды есептік бағалау және кәсіби пайымдаулар

Компания қаржылық есептілікте көрсетілетін сомаға және келесі қаржы жылындағы активтер мен міндеттемелердің баланстық құнына әсер ететін бухгалтерлік бағалаулар мен жол берулерді жүргізеді. Бухгалтерлік бағалау мен пайымдау тұрақты талдауға ұшырайды және басшылықтың өткен тәжірибесіне және басқа да факторларға, оның ішінде қалыптасқан мән-жайларда негізделген болып саналатын болашақ оқиғаларға қатысты күтулерге негізделген. Есеп саясатын қолдану барысында басшылық бухгалтерлік бағалармен байланысты кәсіби пікірлерді де қолданады. Келесі қаржы жылы ішінде активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын елеулі түзету қажеттілігіне алып келуі мүмкін қаржылық есептілікте көрсетілген сомаларға неғұрлым елеулі әсер ететін кәсіби пайымдаулар және бухгалтерлік бағалаулар мыналарды қамтиды:

Еншілес компаниялар мен бірлескен кәсіпорындарға инвестициялардың құнсыздануы

Инвестициялардың құнсыздану белгілерін талдау - көмір негізіндегі электр және жылу энергиясын өндіру, электр энергиясын беру және бөлу

Компания басшылығы «Алматы Электр Станциялары» АҚ (бұдан әрі – «АЛЭС»), «Болат Нұржанов атындағы Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС (бұдан әрі – «ЭГРЭС-1»), «Алатау Жарық Компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «АЖК») еншілес компанияларына инвестициялардың құнсыздану белгілеріне, сондай-ақ инвестицияларға талдау жүргізді 36 «Активтердің құнсыздануы» ХҚЕС (IAS) сәйкес өткізілген «Екібастұз ГРЭС-2 станциясы» АҚ (бұдан әрі-«СЭГРЭС-2») бірлескен кәсіпорны инвестицияларының құнсыздану белгілеріне талдау жүргізді.

4 Есеп саясатын қолданудағы маңызды есептік бағалау және кәсіби пайымдаулар (жалғасы)

Құнсыздану белгілерін талдауда қолданылатын негізгі фактілер мен болжамдар:

- Есепті кезеңдегі еншілес компаниялардың экономикалық тиімділігінде теріс өзгерістердің болмауы;
- Электр энергиясына шекті тарифті бекіту қағидаларына сәйкес негізгі шығындар ұлғайған кезде тарифтерді түзету мүмкіндігімен ҚР ЭМ бұйрығына сәйкес энергия өндіруші ұйымдар үшін электр энергиясына шекті тарифтерді ұлғайту;
- Кредиттер бойынша пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі активтердің өтелетін құнына айтарлықтай әсер етпейді;
- Инфляция мөлшерлемелерінің өзгеруі елеулі әсер етпейді, өйткені тарифтің шығын бөлігіне өткен жылғы нақты инфляцияны ескере отырып, шығындар, сондай-ақ 2022 жылғы 30 желтоқсандағы № 177-VII ҚРЗ «Табиғи монополиялар туралы» Заңындағы өзгерістер электр энергиясын беру мерзімі оның жарамдылық мерзімі аяқталғанға дейін 5 жылға бекітілген тарифтерді түзету үшін қосымша шарттарды көздейді;
- 2023 жылғы 1 шілдеден бастап электр энергиясын өткізу нарығының жаңа нысаналы моделін енгізу еншілес компаниялардың электр станцияларының кірісіне айтарлықтай әсер еткен жоқ;
- Кезең ішінде болған немесе жақын арада болуы мүмкін еншілес компаниялар үшін жағымсыз салдары бар елеулі өзгерістердің болмауы;
- Қазақстан Республикасының солтүстік және оңтүстік аймағында орта мерзімді перспективада электр энергиясына сұраныстың болжамды өсуі.

«АЖК» бойынша құнсыздану белгілерін талдау кезінде пайдаланылған қосымша фактілер мен болжамдар:

- 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қызметтің негізгі операциялық және қаржылық көрсеткіштері бойынша жоспарды асыра орындау;
- Орта мерзімді перспективада Алматы қаласы мен Алматы облысында электр энергиясына сұраныстың болжамды өсуі;
- 2024 жылғы 1 қаңтардан бастап электр энергиясын беру тарифін 6,7% және 2024 жылғы 1 тамыздан бастап Алматы қ. және Алматы облысы ҚР ҰЭМ ТМРҚД бірлескен бұйрықтарына сәйкес 28,5% ұлғайту;
- Бірыңғай сатып алушыдан және электр энергиясының теңгерімдеуші нарығында сатып алынған электр энергиясы бойынша шығыстар тарифтік сметаға енгізіледі;

Еншілес компанияларға инвестициялардың құнсыздану белгілерін талдау нәтижелері – көмір негізіндегі электр және жылу энергиясын өндіру, электр энергиясын беру және тарату

Құнсызданудың сыртқы және ішкі белгілерін талдау нәтижесінде компания басшылығы талдау жүргізілген күні құнсыздану белгілері жоқ деген қорытындыға келді. Тиісінше, компания басшылығы 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы еншілес компаниялардың негізгі құралдары мен материалдық емес активтерінің құнсыздануына және бірлескен кәсіпорынға инвестицияларға тест өткізбеу туралы шешім қабылдады.

2023 жылы Компания Ерейментау қаласында 50 МВт ЖЭС салу жобасын іске асырудың кешеуілдеуіне және «Eneumentau Wind power» ЖШС-нің «Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі есеп айырысу-қаржы орталығы» ЖШС-мен электр энергиясын өткізу тарифін алуға арналған шартты ұзартуға қатысты сот процестеріне байланысты «Eneumentau Wind power» ЖШС бойынша құнсызданудың жеке белгісін анықтады. Есепті күндегі жағдай бойынша «Ereumentau Wind Powe» ЖШС инвестициялары толығымен құнсызданған (2023 жыл: толық құнсызданған).

«№3 энергия блогын салу арқылы Екібастұз МАЭС-2-ні кеңейту және реконструкциялау»

2008 жылы ЕМАЭС-2-де қуаты 500 МВт № 3 энергия блогын салуға дайындық басталды. Кейіннен құрылыс жоспары қайта қаралды және 2016 жылға дейін Компания жобалық-сметалық құжаттаманы іске асыру, алдын ала құрылыс және қуаты 630 МВт жаңа № 3 энергия блогы үшін қажетті жабдықты сатып алу сатысында болды. 2016 жылғы 29 тамызда ЕМАЭС-2 № 3 энергия блогын салу мерзімін ауыстыруға байланысты ЕМАЭС-2 мен «КВАРЦ КЗ» ЖШС арасында жасалған № 3 энергия блогын салу жөніндегі бас мердігерлік шартты бұзды.

4 Есеп саясатын қолданудағы маңызды есептік бағалау және кәсіби пайымдаулар (жалғасы)

Келесі жылдары жобаны жүзеге асыру үшін мына қадамдар жасалды:

- 2022 жылғы 14 наурызда нарық кеңесінің инвестициялық бағдарламаларды қарау жөніндегі комиссиясы уәкілетті органның қарауына «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ №3 энергия блогын салу арқылы, ЕМАЭС-2-ні кеңейту және реконструкциялау» инвестициялық бағдарламасын ұсынуға бірауыздан шешім шығарды.
- Станцияны Қытай Халық Республикасынан жабдықтарды қабылдауға және тиісті түрде сақтауға дайындау бойынша шаралар қабылданды, ангар үлгісіндегі жылытылатын ғимараттар салынды және қорғалатын қойма үй-жайлары бөлінді. Энергия блогына арналған технологиялық жабдықтың едәуір бөлігі қабылданды. Алайда, Энергия блогының құрылысын аяқтау үшін жабдықтың жетіспейтін бөлігіне қосымша тапсырыс қажет болады.

Компания басшылығы электр желісін реттеуді қамтамасыз ету үшін қосымша маневрлік қуаттарды салу қажеттілігін ескере отырып, сатып алынған Қытай жабдықтарын пайдаланудың стратегиялық нұсқаларын қарастырады. Ықтимал сценарийлердің ішінде: а) осы жабдықты пайдалана отырып, ГРЭС-2-де маневрлік энергия блогын салуды жалғастыру және б) жаңа ГРЭС-3 станциясының құрылыс жобасын іске асыру үшін жабдықты беру.

«Таза көмір технологиясы негізінде МАЭС-3 құрылысы» жобасы бойынша.

2024 жылғы 18 сәуірде Энергетика министрлігінде электр энергетикасы саласын дамыту мәселелері бойынша болған Кеңес хаттамасы бойынша станцияның белгіленген қуатын төрт энергия блогына дейін ұлғайтуды көздейтін МАЭС-3 құрылысы жобасының алдын ала техникалық-экономикалық негіздемесі үшін техникалық тапсырмаға өзгерістер енгізуді, сондай-ақ бастапқыда ЕМАЭС-2 нысанында №3 энергия блогына арналған ҚХР-да сатып алынған жабдықты пайдалану мүмкіндігін қарауды ұсынды.

2024 жылғы 8 шілдеде «Жылу энергетикасы мәселелері жөніндегі» заң жобасы шеңберінде «Таза көмір технологиясы негізінде МАЭС-3 құрылысы» жобасы үшін жаңадан пайдалануға берілетін генерациялайтын қондырғылардың құрылысына (инвестицияларды қайтару бөлігінде) тендер өткізудің қолданыстағы тетігін жетілдіру бөлігінде «Электр энергетикасы туралы» ҚР Заңына өзгерістер енгізілді. Осы Заңға сәйкес, егер алдағы жеті жылдық кезеңге арналған электр энергиясы мен қуатының бекітілген болжамды теңгерімінде болжамның алғашқы бес жылы ішінде ҚР БЭЖ-де немесе оның қандай да бір аймағында электр қуатының болжамды тапшылығы 100 МВт-тан асатын болса, уәкілетті орган қатты отынмен электр энергиясын өндіруді жүзеге асыратын жаңа генерациялайтын қондырғылар салуға тендер өткізуге міндетті.

Қазіргі уақытта Компания «Таза көмір технологиясы негізінде МАЭС-3 станциясын салу» жобасы үшін алдын ала техникалық-экономикалық негіздеме әзірлеп жатыр.

Үкіметтің ағымдағы жоспарларына сәйкес басшылық МАЭС-3 құрылысының жобасын іске асырудың және ҚХР-да сатып алынған технологиялық жабдықты оның баланстық құны бойынша жаңа ұйымға берудің ең ықтимал сценарийін қарастырады. Осыған байланысты, Құрылыс және монтаждау жұмыстарына, іргетас дайындауға арналған шығыстарды және аяқталмаған құрылыс құрамында ескерілген №3 ЕМАЭС-2 энергия блогы құрылысының жобасына байланысты басқа да шығындарды қоса алғанда, келтірілген өзге де шығындар сомасына 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 18,524,342 мың теңге мөлшерінде қосымша резерв есептелді.

Көрсетілген қосымша резервті есептеу нәтижесінде Компанияның «ЕМАЭС-2» АҚ инвестициясының құны «ЕМАЭС-2» АҚ таза активтерінің құнынан асып түсті және тиісінше Компания инвестицияның құнсыздануын 3,314,431 мың теңге сомасында есептеді.

4 Есеп саясатын қолданудағы маңызды есептік бағалау және кәсіби пайымдаулар (жалғасы)

Кэш пулинг операциялары

2024 жылдың 10 мамырынан бастап Компанияда физикалық кэш-пулинг процесі басталды. Бұл кэш-пулингке қатысушылар: «Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС (бұдан әрі - «ЕМАЭС-1»), «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС (бұдан әрі – «АЭС»), «Шардара СЭС» АҚ (бұдан әрі – «ШГЭС»), «Бұқтырма СЭС» АҚ (бұдан әрі – «БГЭС»), «Мойнақ СЭС» АҚ (бұдан әрі – «МГЭС»), «Energy Solutions Center» ЖШС (бұдан әрі – «ESC»), «Qazaq green power» ӨК (бұдан әрі – «QGP»), «Бірінші жел электр станциясы» ЖШС (бұдан әрі – «БЖЭС»), «Samruk Green Energy» ЖШС (бұдан әрі- «SGE»), «Өскемен ГЭС АЭС» ЖШС, «Шүлбі ГЭС АЭС» ЖШС. Кэш-пулингті ұйымдастыру шеңберінде жоғарыда аталған еншілес ұйымдармен кері қаржылық көмек желілерін ашу туралы келісімдер және кері кредиттік желілерді ашу туралы келісімдер жасалды. Кэш-пулинг банкте ашылған пулға қатысушылардың ағымдағы шоттары мен пулға қатысушылардың ақшалай қаражаттарын шоғырландыру жүзеге асырылатын компанияның мастер-шоты арасындағы ақшалай қаражаттың нақты қозғалысын қамтиды. Бұл өнім ақша қаражатын тиімді қайта бөлуді, ақша ағындарын орталықтандырылған басқаруды және компания мен «Самұрық-Энерго» АҚ тобының контрагенттерімен шарттар бойынша міндеттемелердің уақтылы және тиісінше орындалуын қамтамасыз етеді. Қаржылық көмектің реверсивті желілері шеңберіндегі сыйақы мөлшерлемесі 0.01% құрайды. Басшылық осы тетік шеңберінде алынған қаржылық көмек пулға қатысушыларға берілген (мастер-шотқа аударылған) қаржылық көмекті қажеттілігіне қарай мерзімінен бұрын талап ету құқығын қалдырады деп есептейді. Осыған байланысты басшылық басқа қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелердің құрамында номиналды құны бойынша осы қаржылық міндеттемелерді есепке алуды негізді деп санайды.

5 Байланысты тараптармен есеп айырысу және жүргізілген операциялар

Байланысты тараптар анықтамасы 24 «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашу» ХҚЕС (IAS) келтіріледі. Әдетте бір тараптың екіншісін бақылау мүмкіндігі болған жағдайда, ортақ бақылауда болғанда немесе бір тарап қабылдаған қаржылық және операциялық шешімдерге маңызды ықпал ете алатын немесе бірлескен бақылау жүргізетін жағдайда тараптар байланысты деп есептеледі. Тараптар байланысты болып табылатындығы туралы мәселені шешу кезінде тараптардың заңды нысаны ғана емес, олардың өзара қарым-қатынасының сипаты да назарға алынады. Негізгі компания және Компанияның соңғы бақылаушы тарапы 1-ескертпеде ашылған.

Байланысты тараптар Самұрық-Қазына бақылауындағы компанияларды қамтиды. Мемлекет Компанияға бақылау жүзеге асырады. Компания мемлекетпен және оның байланысты тараптармен есеп айырысу бойынша жеке мүліктік емес мәмілелер мен қалдықтар туралы ақпаратты ашудан босатуды қолдануға шешім қабылдады, өйткені Қазақстан мемлекеті бақылауды, бірлескен бақылауды жүзеге асырады немесе осындай тараптарға елеулі әсер етеді.

Компания мемлекет қатысатын ұйымдардың көбінен тауарларды сатып алады және жеткізеді.

Мұндай сатып алулар мен жеткізілімдер жеке-жеке аздаған соманы құрайды және әдетте коммерциялық негізде жүзеге асырылады. Төменде 2024 жылдың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысты тараптармен жасалған операциялар бойынша өтелмеген қалдықтар берілген:

<i>Қазақстандық мың теңге</i>	Акционер	Жалпы бақылаудағы компаниялар	Еншілес және бірлескен кәсіпорындар
Берілген қарыздар және қарыз құралдарына инвестициялар	16,996,368	-	59,183,127
Дебиторлық берешек	-	-	1,438
Борыштық құралдарға берілген қарыздар мен инвестициялар бойынша сыйақылар	807,278	-	3,279,904
Алынатын дивидендтер	-	-	550
Кредиторлық берешек	-	(762,060)	(35,700,209)
Қарыздар және облигациялар	(120,043,609)	-	(17,355,714)

5 Байланысты тараптармен есеп айырысу және жүргізілген операциялар (жалғасы)

Төменде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысты тараптармен операциялар бойынша өтелмеген қалдықтар ұсынылды:

<i>Қазақстандық мың теңге</i>	Акционер	Жалпы бақылаудағы компаниялар	Еншілес және бірлескен кәсіпорындар
Берілген қарыздар және қарыз құралдарына инвестициялар	-	-	38,808,336
Дебиторлық берешек	-	-	1,820
Борыштық құралдарға берілген қарыздар мен инвестициялар бойынша сыйақылар	-	-	1,524,481
Алынатын дивидендтер	-	-	481
Кредиторлық берешек	-	(787,684)	(146,820)
Қарыздар және облигациялар	(79,746,328)	-	(18,225,225)

Акциялар эмиссиясы 9-ескертпеде ашылды.

Төменде 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы байланысты тараптармен жасалған операциялар бойынша кірістер мен шығыстар көрсетілді:

<i>Қазақстандық мың теңге</i>	Акционер	Жалпы бақылаудағы компаниялар	Еншілес және бірлескен кәсіпорындар
Дивидендтер бойынша кірістер	-	-	46,347,543
Қаржылық кірістер	807,278	-	9,318,493
Қаржылық шығыстар	(10,855,354)	(49,067)	(2,434,282)
Активтердің құнсыздануы бойынша шығыстар (нетто)	(3,632)	-	(2,112,431)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	-	(1,343,454)	(925,129)

Төменде 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы байланысты тараптармен жасалған операциялар бойынша кірістер мен шығыстар көрсетілді:

<i>Қазақстандық мың теңге</i>	Акционер	Жалпы бақылаудағы компаниялар	Еншілес және бірлескен кәсіпорындар
Дивидендтер бойынша кірістер	-	-	36,347,285
Қаржылық кірістер	-	-	7,875,602
Қаржылық шығыстар	(8,340,964)	-	(2,848,796)
Активтердің құнсыздануы бойынша шығыстар (нетто)	-	-	(14,746,139)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	-	(431,822)	(787,102)

Төменде негізгі басқарушы персоналдың сыйақысы берілген:

<i>Қазақстандық мың теңге</i>	2024 ж.	2023 ж.
Негізгі басқарушы персонал - шығыстар	(337,311)	(358,801)
Тәуелсіз директорлар – Директорлар кеңесінің мүшелері – шығыстар	(47,281)	(41,686)
Тәуелсіз директорлар – Директорлар кеңесінің мүшелері – міндеттемелер	(8,668)	(12,017)

Негізгі басшы персоналдың сыйақысы қызметкерлердің жалақысын, сыйлықақыларын және басқа да қысқа мерзімді сыйақыларын және тәуелсіз директорларға – Директорлар кеңесінің мүшелеріне берілетін сыйақыны білдіреді. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі басқару персоналы 7 адамнан тұрады (2023 жылғы 31 желтоқсан: 5 адам). Тәуелсіз директорлар – Директорлар кеңесінің мүшелері 2024 жылғы 31 желтоқсанда 4 адам (2023 жылғы 31 желтоқсанда – 4 адам).

5 Байланысты тараптармен есеп айырысу және жүргізілген операциялар (жалғасы)

2024 жылғы 31 желтоқсанда Компания байланысты тараптардан мынадай кепілдіктер алды және байланысты тараптарға берілді:

- Қазақстан Даму банкінен қарыз шарты бойынша 12,285,000 мың теңге сомаға Самұрық-Қазына корпоративтік кепілдігі (2023 жыл: 12,285,000 мың теңге);
- Алматы ЖЭО-2-ні газға көшіру жөніндегі жобаны қаржыландыру мақсатында «АлЭС» АҚ-тың Еуропа қайта құру және даму банкімен («ЕКДБ») қарыз шарты бойынша 130,000,000 мың теңге сомасына Самұрық-Қазына корпоративтік кепілдігі. Сондай-ақ, Самұрық-Қазынаның пайдасына Самұрық-Энергодан АлЭС пен ЕКДБ арасындағы қарыз шарты бойынша қамтамасыз ету ретінде ЕКДБ пайдасына Самұрық-Қазынаға берілген кепілдік шеңберінде 130,000,000 мың теңге мөлшерінде кепілдік шартына қол қойылды. Осы қарыз бойынша игеру жүргізілген жоқ;
- Алматы ЖЭО-2-ні газға көшіру жөніндегі жобаны қаржыландыру мақсатында «АлЭС» АҚ-тың Азия даму банкімен қарыз шарты бойынша 98,000,000 мың теңге сомаға Самұрық-Қазына корпоративтік кепілдігі. Сондай-ақ, Самұрық-Қазынаның пайдасына Самұрық-Энергодан АлЭС пен АДБ арасындағы қарыз шарты бойынша қамтамасыз ету ретінде Азия даму банкінің пайдасына Самұрық-Қазынаға берілген кепілдік шеңберінде 98,000,000 мың теңге мөлшерінде кепілдік шартына қол қойылды.
- Самұрық-Қазынадан Қазақстан Даму банкінің пайдасына Самұрық-Қазынаға берілген кепілдік шеңберінде Самұрық-Қазынаның пайдасына 117,000,000 мың теңге мөлшерінде корпоративтік кепілдік. Осы қарыз бойынша игеру жүргізілген жоқ.

6 Еншілес компанияларға және бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялар

Төменде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың құны туралы ақпарат берілді:

	Сатып алған күні	Тіркелген ел	2024ж. 31 желтоқсан		2023ж. 31 желтоқсан	
			Инвестициялар құны (мың теңгемен)	Иелік ету үлесі	Инвестициялар құны (мың теңгемен)	Иелік ету үлесі
Еншілес ұйымдар						
«Болат Нұржанов атындағы Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	31.10.2012	Қазақстан	331,003,748	100%	331,003,748	100%
«Алматы электр станциялары» АҚ	26.07.2011	Қазақстан	135,943,905	100%	109,960,175	100%
«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ	29.07.2009	Қазақстан	68,686,022	97.4%	67,576,169	97.4%
Qazaq Green Power PLC	04.11.2022	Қазақстан	37,219,944	100%	37,485,166	100%
«Шардара СЭС» АҚ	03.06.2011	Қазақстан	2,524,772	100%	2,524,772	100%
«Бұқтырма СЭС» АҚ	04.01.2008	Қазақстан	1,838,100	96.32%	1,838,100	96.32%
«Алматыэнергосбыт» ЖШС	26.07.2011	Қазақстан	-	100%	136,003	100%
«Energy Solutions Center» ЖШС	16.03.2019	Қазақстан	1,867,846	100%	-	-
Филиал ТОО «Energy Solutions Center» "Общий центр обслуживания"	16.03.2019	Қазақстан	121,105	100%	107,449	100%
ТОО АЭС «Усть-Каменогорская ГЭС»	02.05.2024	Қазақстан	29,244,634	100%	-	100%
"АЭС Шульбинская ГЭС" ТОО	02.05.2024	Қазақстан	39,442,644	100%	-	100%
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдастырылған компаниялар						
Fogun Muiden B.V.	23.12.2008	Нидерланды	41,759,543	50%	41,759,543	50%
«Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ	04.01.2008	Қазақстан	5,410,702	50%	8,725,133	50%
«Көкшетау СЭС» ЖШС	24.06.2024	Қазақстан	2,069,000	50%	-	-
Құнсызданған инвестициялар						
«Балқаш ЖЭС» АҚ (4-ескертпе)	24.06.2008	Қазақстан	32,085,280	100%	32,085,280	100%
«Ereumentau Wind Power» ЖШС	28.05.2016	Қазақстан	9,253,541	100%	8,304,770	100%
«Шүлбі СЭС» АҚ	04.01.2008	Қазақстан	1,230,658	92,14%	1,230,658	92.14%
«Өскемен ГЭС» АҚ	04.01.2008	Қазақстан	465,019	89,99%	465,019	89.99%
«Алматыэнергосбыт» ЖШС	26.07.2011	Казахстан	136,003	100%	-	100%
Шегергенде:						
Инвестициялардың құнсыздануы			(43,170,501)		(43,034,498)	
Инвестициялар жиыны			697,131,965		601,116,258	

6 Еншілес компанияларға және бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялар (жалғасы)

2024 және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның мына бірлесіп бақылайтын кәсіпорындарда иелік ету үлесі бар:

- ЕМАЭС-2 – 50%. Иелік етудің қалған 50% «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ-қа тиесілі.
- Forum Muider – 50%. Иелік етудің қалған 50%-ы UC RUSAL-ға тесілі.
- 2024 жылғы 24 маусымда Қор Басқармасының 2024 жылғы 6 маусымдағы шешімі және Қор ДК-нің 2024 жылғы 20 мамырдағы шешімі негізінде «Самұрық-Қазына қоры» АҚ-мен: «Көкшетау ЖЭО» ЖШС-мен, «Семей Энерго» ЖШС-мен, «Өскемен Энерго» ЖШС-мен Көкшетау, Семей, Өскемен қалаларында көмір жылу электр орталықтарын салу жобаларын іске асыру шеңберінде тең қатысу үлесі бар бірлесе бақыланатын кәсіпорындар құрылды.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның төмендегідей қауымдастырылған кәсіпорындарында меншік үлесі бар:

- «Жетісу энергиясы» ЖШС (25%). Жетісу энергиясы жаңартылатын энергия көздері станциясының құрылысын жоспарлап отыр. «Жетісу энергиясы» ЖШС акционерлері «Hydrochina Corporation» (қатысу үлесі 50%), «Самұрық Энерго» АҚ (қатысу үлесі Qazaq Green Power PLC арқылы 25%), «Powerchina Chegdu Engineering Corporation» (қатысу үлесі 15%), және Powerchina Resources Ltd (қатысу үлесі 10%).
- Жеке компания «Altyn Dala Energy Ltd.» (Qazaq Green Power PLC арқылы қатысу үлесі 25%). Қалған 75% үлесі «TUMAR COMMERCE» ЖШС-ге тиесілі.

7 Берілген қарыздар және борыштық құралдарға салынған инвестициялар

<i>Қазақстандық мың теңге</i>	2024 ж. 31 желтоқсан	2023 ж. 31 желтоқсан
<i>Ұзақ мерзімді бөлім</i>		
«Болат Нұржанов атындағы Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС облигациялары	27,789,242	-
«Шардара СЭС» АҚ облигациялары	6,800,000	9,700,000
«Energy Solutions Center» ЖШС берген қарыз	5,297,985	-
«Ұ. Д. Қантаев атындағы Мойнақ ГЭС» АҚ облигациялары	4,500,000	12,000,000
«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ берген қарыз	1,963,588	-
«Energy Solutions Center» ЖШС филиалы берген қарыз	376,624	-
«Жалпы қызмет көрсету орталығы»	43,048	37,682
«First Heartland Jusan Bank» АҚ облигациялары (бұрынғы – «ЦеснаБанк» АҚ)	(169,585)	(169,199)
Берілген қарыз және борыштық құралдарға инвестициялар – ұзақ мерзімді бөлімінің жиыны	46,600,902	21,568,483
<i>Қысқа мерзімді бөлім</i>		
«Самұрық-Қазына» ҰӘҚ облигациялары	17,000,000	-
«Ereumentau Wind Power» ЖШС-ға берілген қарыз	9,654,646	9,447,096
«О.Д.Қантаев атындағы Мойнақ СЭС» АҚ облигациялары	7,500,000	7,500,000
«Болат Нұржанов атындағы Екібастұз МАЭС-1» ЖШС облигациялары	5,210,483	-
«Ereumentau Wind Power» ЖШС-ға қаржылық көмек	4,100,000	4,100,000
Берілген қарыздар бойынша есептелген сыйлықақылар	2,938,053	1,188,266
«Шардара СЭС» АҚ облигациялары	2,900,000	2,900,000
Облигациялар бойынша есептелген сыйлықақы	1,161,723	348,807
«Балқаш ЖЭС» АҚ-ға берілген қарыз	377,301	377,301
«Өскемен СЭС» АҚ-ға берілген қаржылық көмек	30,390	30,390
«Т.И.Батуров атындағы Жамбыл МАЭС» АҚ-ға берілген қарыз	5,442	5,442
«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ-ға берілген қарыз	-	6,794,254
«Бұқтырма ГЭС» АҚ-ға берілген қарыз	-	1,300,000
Шегергенде: құнсыздануға арналған резерв	(17,156,847)	(15,177,150)
Берілген қарыз және борыштық құралдарға инвестициялар – қысқа мерзімді бөлімінің жиыны	33,721,191	18,814,406
Берілген қарыз және борыштық құралдарға инвестициялар жиыны	80,322,093	40,382,889

7 Берілген қарыздар және борыштық құралдарға салынған инвестициялар (жалғасы)

«Мойнақ СЭС» АҚ облигациялары

2019 жылғы 18 маусымда «О.Д.Қантаев атындағы Мойнақ СЭС» АҚ (бұдан әрі – «МСЭС») жылдық 11% пайыздық мөлшерлеменен номиналды құны 1,000 теңге бойынша 47,000,000 дана мөлшерінде купондық облигациялар шығарды және орналастырды. Облигациялар Қытайдың Мемлекеттік банкі алдындағы қарызды қайта қаржыландыру мақсатында шығарылды. Облигациялардың айналым мерзімі - 7 жыл. Облигациялар Астана халықаралық биржасында қамтамасыз етусіз шығарылды және Компания сатып алды. 2023 жылы МСЭС облигациялар шығарудың бекітілген шарттарына сәйкес 1,000 теңгенің номиналды құны бойынша 1,500,000 дана мөлшерінде сатып алынған купондық облигацияларды қайта сатты. Облигациялар бойынша сыйақы мөлшерлемесі «Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің базалық мөлшерлемесі + 2% маржа» формуласы бойынша есептелетін өзгермелі мөлшерлемеге 11%-дан қайта қаралды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша облигациялардың номиналды құнының қалдығы 12,000,000 мың теңгені құрайды (2023 жылғы 31 желтоқсан: 19,500,000 мың теңге).

«Шардара СЭС» АҚ облигациялары

2021 жылғы 26 қарашада Компания 6,5 жыл, купондық мөлшерлемесі жылдық 13%, 18,400,000 мың теңге сомасына АИХ алаңында шығарылған «Шардара СЭС» АҚ облигацияларын сатып алды. Облигациялар «Шардара СЭС» АҚ-тың Еуропа қайта құру және даму банкінің алдындағы қарыздарын қайта қаржыландыру мақсатында сатып алынды. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша облигациялардың номиналды құнының қалдығы 9,700,000 мың теңгені құрайды (2023 жылғы 31 желтоқсан: 12,600,000 мың теңге).

«Болат Нұржанов атындағы Екібастұз ГРЭС-1» АҚ облигациялары

2024 жылғы 25 қыркүйекте Компания АИХ-ке шығарылған, 34,736,552 мың теңге сомасында, айналыс мерзімі 5 жыл, жылдық мөлшерлемесі 16,25% болатын «Болат Нұржанов атындағы Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС ұзақ мерзімді облигацияларын сатып алды. Облигациялар «Болат Нұржанов атындағы Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС қарыздарын қайта қаржыландыру мақсатында сатып алынды.

«Самұрық-Қазына» ҰӘҚ АҚ облигациялары

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі айдың ішінде компания «Самұрық-Қазына» АҚ-ның жалпы сомасы 17,000,000 мың теңгеге, 1 жылға дейінгі мерзімге қысқа мерзімді облигацияларын сатып алды. Сыйақының купондық мөлшерлемесі 0.75% мөлшерінде тіркелген маржаны шегергенде купондық кезең ішінде ҰБҚР белгілеген базалық мөлшерлемелердің орташа деңгейі ретінде есептеледі.

«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ-қа берілген қарыз

2011 жылғы 31 қаңтарда Компания «Алатау Жарық Компаниясы» АҚ-қа қосалқы станциялар мен басқа объектілерді салу және қайта құру үшін 7,000,000 мың теңге мөлшерінде қарыз берді. 2024 жылғы 19 қаңтарда Компания тоқсанына бір рет төленетін жылдық 2% сыйақы мөлшерлемесімен 2026 жылы өтеуді ескере отырып, қарызды өтеу кестесін өзгерту бойынша кредиттік шартқа №2 қосымша келісім жасасты. Компания бастапқы қаржылық активті тануды тоқтатты және жаңа активті әділ құны бойынша мойындады.

Бастапқы тану күніндегі қарыздың әділ құны мен оның номиналды құны арасындағы 1,109,853 мың теңге сомасындағы айырманың шамасы активті тану күніндегі АЖК-ға қосымша инвестициялар ретінде танылды. Дисконттау мөлшерлемесі – 19%.

«Energy Solutions Center» ЖШС-ға берілген қарыз

2024 жылғы 10 шілдеде компания мен «Energy Solutions Center» ЖШС (бұдан әрі – ESC) арасында «Екібастұзтеплоэнерго» ЖШС-не қажетті ағымдағы және күрделі жөндеу жүргізуге 4,798,554 мың теңгеден аспайтын мөлшерде №ДЗ – 35 Қарыз шартына (бұдан әрі - Қарыз шарты) қол қойылды. 2024 жылғы 13 қарашада қарыз сомасын 7,298,554 мың теңгеге дейін ұлғайтуды көздейтін қарыз шартына №1 қосымша келісімге қол қойылды. 2024 жыл ішінде Компания 7,036,479 мың теңге сомасында ESC қарыздарын берді. Сыйақы мөлшерлемесі жылдық 7%. Қарыз беру мерзімі 2027 жылғы 15 шілдеге дейін. Қарыз қамтамасыз етусіз беріледі.

«Energy Solutions Center» ЖШС – «Жалпы қызмет көрсету орталығы» филиалына берілген қарыз

2024 жылғы 20 тамызда Компания мен «Energy Solutions Center» ЖШС – «Жалпы қызмет көрсету орталығы» филиалы арасында инвестициялық жобаларды іске асыруға, ағымдағы активтерді қаржыландыруға және қарыз алушының міндеттемелерін қайта қаржыландыруға 1,100,000 мың теңгеден аспайтын мөлшерде №ДЗ-44 Қарыз шартына (бұдан әрі – қарыз шарты) қол қойылды. 2024 жыл ішінде Компания «Energy Solutions Center» ЖШС – «Жалпы қызмет көрсету орталығы» филиалына 711,364 мың теңге сомасында қарыз берді. Сыйақы мөлшерлемесі жылдық 16.5%, беру мерзімі қарыз берілген күннен бастап отыз алты ай. Қарыз қамтамасыз етусіз беріледі.

7 Берілген қарыздар және борыштық құралдарға салынған инвестициялар (жалғасы)

Берілген қарыздарды және борыштық құралдарға салынған инвестицияларды салыстырып тексеру

Төмендегі кестеде ұсынылған кезеңдердің әрқайсысы үшін қаржылық қызмет нәтижесінде туындайтын Компанияның активтеріндегі таза қарыз бен өзгерістердің сомасына талдау берілген. Осы міндеттемелердің баптары инвестициялық қызмет құрамында ақша қаражатының қозғалысы туралы есепте көрсетілді.

Қазақстандық мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
1 қаңтардағы жағдай бойынша берілген қарыздар және борыштық құралдарға салынған инвестициялар	40,382,889	52,277,529
Еншілес компаниялардың акцияларын сатудан түсетін түсімдер	14,848,282	20,977,096
Борыштық құралдарды сатудан түсетін түсімдер	(12,136,828)	(16,968,959)
Борыштық құралдарды сатып алу	51,736,552	8,099,614
Еншілес компаниялар мен бірлескен бақыланатын кәсіпорындарға берілген қарыздар мен қаржылық көмекті өтеуден түсетін түсімдер	(12,867,559)	(12,000,000)
Берілген қарыздар мен борыштық құралдарға инвестициялардан алынған пайыздар	(6,775,052)	(6,136,308)
Берілген қарыздар, облигациялар бойынша пайыздық кірістер	9,322,467	7,078,254
Берілген қарыздарды бастапқы тану кезіндегі дисконт	(2,911,355)	-
Берілген қаржылық көмек бойынша дисконт амортизациясы бойынша қаржылық кіріс	767,493	845,239
Құнсыздануға арналған резервті есептеу (нетто)	(1,980,081)	(13,793,288)
Өзге өзгерістер	(64,715)	3,712
31 желтоқсандағы жағдай бойынша берілген қарыздар және борыштық құралдарға салынған инвестициялар	80,322,093	40,382,889

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша берілген қарыздар мен борыштық құралдарға салынған инвестициялар «Ereumentau Wind Power» ЖШС берген қарыздар мен қаржылық көмекті қоспағанда, 1-кезеңге жатқызылды, олар толығымен құнсызданған. (2023 жыл: «Ereumentau Wind Power» ЖШС берген 2-кезеңге жататын қарыздарды қоспағанда, борыштық құралдарға берілген барлық қарыздар мен инвестициялар 1-кезеңге жатқызылды).

8 Ақша қаражаты және оның баламалары

Қазақстандық мың теңге	2024 ж. 31 желтоқсан	2023 ж. 31 желтоқсан
Басқа банктермен бастапқы өтеу мерзімі 3 айға дейінгі Сатып алу және кері сату шарты («кері репо») бойынша ақшалай қаражат	59,075,072	17,336,336
3 айға дейінгі мерзімді депозиттердегі ақшалай қаражат - теңге	2,543,062	330,000
Банк шоттарындағы ақша қаражаты - теңге	666,471	11,473
Кассадағы ақша қаражаты	5,856	4,873
Брокерлік шоттардағы ақша қаражаты – теңге	-	644
Банк шоттарындағы ақша қаражаты - АҚШ доллары	-	472
Банк шоттарындағы ақша қаражаты - еуро	551	-
Құнсызданған резервті шегергенде	(246)	(26)
Ақша қаражаты және оның баламалары	62,290,766	17,683,772

Қазынашылық портфельді әртараптандыру мақсатында, есепті күні Компания қысқа мерзімді кезеңге уәкілетті брокер арқылы егемендіктен төмен емес рейтингі бар өтімді бағалы қағаздар кепілімен ақшалай қаражатты орналастыру жөніндегі операциялар болып табылатын сатып алу және кері сату шарттарын («кері репо») пайдаланды. Бұл мәмілелер Компанияның кірістілігін арттыруға мүмкіндік берді.

8 Ақша қаражаты және оның баламалары (жалғасы)

Қамтамасыз етумен ұсынылатын кредиттік тәуекелдің төмендеу дәрежесі кепілмен қамтамасыз ету және кредит сапасын арттырудың өзге де тетіктері активтің баланстық құнына тең немесе одан асатын (i) активтер үшін («артық қамтамасыз етілген активтер»), және кепілмен қамтамасыз етілуі және кредит сапасын арттырудың өзге де тетіктері активтің баланстық құнынан кем (ii) активтер үшін («жеткіліксіз қамтамасыз етілген активтер») қамтамасыз ету құнын жеке ашу жолымен ұсынылған.

	Артық қамтамасыз етілген активтер		Жеткіліксіз қамтамасыз етілген активтер	
	Активтердің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны	Активтердің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны
<i>Қазақстандық мың теңге</i>				
2024ж. 31 желтоқсан				
Басқа банктермен бастапқы өтеу мерзімі үш айдан төмен болатын сатып алу және кері сату («кері РЕПО») шарттары	59,075,072	59,075,072	-	-
2023ж. 31 желтоқсан				
Басқа банктермен бастапқы өтеу мерзімі үш айдан төмен болатын сатып алу және кері сату («кері РЕПО») шарттары	17,336,336	17,336,336	-	-

Компания артық қамтамасыз етілген қысқа мерзімді кері РЕПО шарттарына қатысты күтілетін кредиттік шығындарды мойындамады. Қамтамасыз ету айналымдағы мемлекеттік және квазимемлекеттік облигацияларды білдіреді.

Төмендегі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік тәуекел деңгейлері негізінде ақша қаражатының қалдықтары мен ақша қаражаты баламаларының кредиттік сапасына талдау келтірілген. Компанияның кредиттік тәуекелді жіктеу жүйесінің сипаттамасы 21-ескертпеде келтірілген.

	Корреспонденттік шоттар	Банктегі депозиттер	Басқа банктермен кері РЕПО шарттары	Жиыны
<i>Қазақстандық мың теңге</i>				
- Жоғары деңгей	-	-	59,075,072	59,075,072
- Жақсы деңгей	667,268	2,543,062	-	3,210,330
- Қанағаттанаралық деңгей	-	-	-	-
Кассадағы ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаты және оның баламаларының жиыны	667,268	2,543,062	59,075,072	62,285,402

Төмендегі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік тәуекел деңгейлері негізінде ақша қаражаттарының қалдықтары мен ақша қаражаттарының баламаларының кредиттік сапасына талдау келтірілген. Компанияның кредиттік тәуекелді жіктеу жүйесінің сипаттамасы 21-ескертпеде келтірілген.

	Корреспонденттік шоттар	Банктегі депозиттер	Басқа банктермен кері РЕПО шарттары	Жиыны
<i>Қазақстандық мың теңге</i>				
- Жоғары деңгей	-	-	17,336,336	17,336,336
- Жақсы деңгей	12,589	330,000	-	337,743
- Қанағаттанаралық деңгей	-	-	-	-
Кассадағы ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаты және оның баламаларының жиыны	12,589	330,000	17,336,336	17,678,925

9 Акционерлік капитал

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылған 6,952,267 жай акцияға 507,435,225 мың теңге мөлшерінде толық төлем жасалды (2023 жылғы 31 желтоқсан: 6,311,967 акция 443,567,998 мың теңге мөлшерінде). Өрбір жай акция бір дауыс беру құқығына ие. Компанияның артықшылықты акциялары жоқ. Жарияланған акциялар саны 8,602,187 (2023 жылғы 31 желтоқсан: 8,602,187 акция). 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ Компанияның 100% акционері болып табылады (2023 ж.: 100%).

2024 жылғы 2 мамырда Самұрық-Қазына Компанияға 36,224,485 мың теңге және 23,505,742 мың теңге құны 375,500 және 260,000 акция көлемінде Компания акцияларының эмиссиясын төлеу есебіне Шүлбі ГЭС және Өскемен ГЭС-тің 100% қатысу үлесін берді. Қатысу үлестерінің әділ құны 2024 жылдың 30 сәуіріндегі жағдай бойынша Акционерлік қоғамдар туралы Заңға сәйкес компанияның тәуелсіз бағалаушыларды тартуы арқылы анықталды. Сатып алудың әділ құны мен шығарылған акциялардың құны арасындағы 8,957,051 мың теңге сомасында айырмашылық басқа резервтік капиталдың ұлғаюы ретінде көрсетілді (2-ескертпе).

2024 жылғы 25 сәуірде Компания жалғыз акционерге бір акция үшін 3,258.24 теңге, жалпы 20,565,904 мың теңге мөлшерінде дивидендтер төлейтінін жариялады.

2024 жылғы 4 қыркүйекте Самұрық-Қазына «Көкшетау ЖЭО» ЖШС жарғылық капиталын толықтыру мақсатында басымдықпен сатып алу құқығына сәйкес жалпы сомасы 4,137,000 мың теңгеге ақша қаражатын беру жолымен 1 жай акция үшін 861,875 теңге орналастыру бағасы бойынша Компанияның 4,800 акциясын сатып алды.

2023 жылғы 1 шілдеде «Самұрық-Қазына» АҚ «Қоршаған ортаға әсерін мейлінше азайта отырып Алматы 2-ЖЭО-ны жаңғырту» жобасын іске асыру шеңберінде «АлЭС» АҚ жарғылық капиталын толықтыру мақсатында, басымдықпен сатып алу құқығына сәйкес жалпы сомасы 24,201,138 мың теңгеге ақша қаражатын беру арқылы 1 жай акция үшін 95,468 теңге орналастыру бағасы бойынша Компанияның 253,500 акциясын сатып алды.

2023 жылғы 11 тамызда «Самұрық-Қазына» АҚ 1 жай акция үшін 103,250 теңге орналастыру бағасы бойынша Компанияның 22,180 акциясын, 2023 жылғы 14 қарашада Алматы қаласында орналасқан электржелілік объектілерді беру арқылы жалпы сомасы 2,290,085 мың теңгеге сатып алды.

2023 жылғы 19 қазанда «Самұрық-Қазына» АҚ 1 жай акция үшін 95,468 теңге орналастыру бағасы бойынша Компанияның 403,750 акциясын, «Алматы ЖЭО-3-ті қайта құру» жобасын іске асыру шеңберінде «АлЭС» АҚ жарғылық капиталын толықтыру мақсатында басымдықпен сатып алу құқығына сәйкес жалпы сомасы 38,545,205 мың теңгеге ақша қаражатын беру арқылы сатып алды.

2023 жылғы 26 сәуірде Компания Жалғыз акционерге бір акция үшін 362.36 теңге, жалпы сомасы 2,041,000 мың теңге –мөлшерінде дивидендтер төленетіні туралы жариялады (2022 жыл: 2,041,000 мың теңге).

2024 жылы Самұрық-Энерго Жалғыз акционерге 24,815,869 мың теңге (2023 жыл: 2,041,000 мың теңге) мөлшерінде жарияланған дивидендтерді толық төледі.

Шығарылған және жарияланған жай акцияларды салыстыру төменде келтірілген:

<i>Қазақстандық мың теңге</i>	Шығарылған жай акциялар саны [дана]	Жарияланған жай акциялар саны [дана]
2023 ж. 1 қаңтар	5,632,537	8,602,187
Акциялар эмиссиясы	679,430	-
31 желтоқан 2023 ж. (24-ескертпе)	6,311,967	8,602,187
Акциялар эмиссиясы	4,800	-
Кәсіпорындарды жалпы бақылаумен сатып алу кезінде акциялар эмиссиясы	635,500	-
2024 ж. 31 желтоқан (24-ескертпе)	6,952,267	8,602,187

10 Өзге кредиторлық берешек және есептелген міндеттемелер

<i>Қазақстандық мың теңге</i>	Ескерт- пе	2024ж. 31 желтоқсан	2023ж. 31 желтоқсан
Басқа қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер (кэш-пулинг) Жеткізушілер алдындағы берешек	4	35,391,979 758,841	- 517,312
Қаржылық кредиторлық берешек жиыны		36,150,820	517,312
«Qazaq Gaz» АҚ алдындағы бағалау міндеттемесі Басқалары		678,309 575,770	678,309 470,078
Өзге кредиторлық берешек және есептелген міндеттемелер жиыны		37,404,899	1,665,699

Басқа қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер Компанияның кэш-пулинг механизмі бойынша еншілес ұйымдарға берешегін білдіреді. Осы міндеттемелер талап етілгенге дейін болып табылады, осыған байланысты номиналды құны бойынша ескерілді.

11 Қарыздар мен облигациялар

<i>Қазақстандық мың теңге</i>	2024 ж. 31 желтоқсан	2023 ж. 31 желтоқсан
Ұзақ мерзімді бөлігі		
«Самұрық-Қазына» ҰОҚ АҚ қарызы	81,042,824	70,394,751
Облигациялар	44,452,414	40,122,505
Ұзақ мерзімді банк қарыздары	19,777,038	20,298,893
Қарыздар мен облигациялардың ұзақ мерзімді бөлігінің жиыны	145,272,276	130,816,149
Қысқа мерзімді бөлігі		
Облигациялар	30,415,914	-
Еншілес ұйымдардың қарыздары («ЕТҰ», СКО)	12,725,143	15,274,500
Есептелген пайыздар – «Самұрық-Қазына» ҰОҚ» АҚ және ЕТҰ қарыздары	5,010,616	3,126,940
«Самұрық-Қазына» ҰОҚ» АҚ-дан қарыздар	2,381,109	9,175,363
Есептелген пайыздар-облигациялар	1,916,646	413,566
Қысқа мерзімді банктік қарыздар	576,200	288,100
Есептелген пайыздар - банктік қарыздар	471,127	462,275
Қарыздар мен облигациялардың қысқа мерзімді бөлігінің жиыны	53,496,755	28,740,744
Қарыздар мен облигациялар жиыны	198,769,031	159,556,893

Төменде аталған қарыздардың баланстық және әділ құнының талдауы келтірілген:

<i>Қазақстандық мың теңге</i>	2024ж. 31 желтоқсан		2023ж. 31 желтоқсан	
	Баланстық құны	Әділ құны	Баланстық құны	Әділ құны
«Самұрық-Қазына» ҰОҚ АҚ мен ЕТҰ қарыздары	101,159,692	87,099,386	97,971,554	81,369,419
Облигациялар	76,784,974	73,817,162	40,536,071	34,513,754
Банк қарыздары	20,824,365	21,165,348	21,049,268	21,049,267
Қарыздар мен облигациялар жиыны	198,769,031	182,081,896	159,556,893	136,932,440

11 Қарыздар мен облигациялар (жалғасы)

Самұрық-Қазына

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі айдың ішінде Компания «Алатау Жарық Компаниясы» АҚ қосалқы станциясының құрылысын қаржыландыру мақсатында Самұрық-Қазынамен кредиттік келісімнің мерзімін 2026 жылғы 25 желтоқсанға дейін ұзарту туралы қосымша келісімге қол қойды, бұл қарыз бойынша сыйақы мөлшерлемесі есепті жылдың басқы мерзіміндегі 10 жылдағы орташа өлшенген инфляцияға тең. Басшылық қарыз шарттарындағы мұндай өзгеріс бастапқы қарызды тануды тоқтату және жаңа қарызды әділ құны бойынша тану ретінде ескерілуі тиіс деп есептейді. Компания басқа резервтік капитал құрамында 1,345,614 мың теңге сомасында қарызды бастапқы танудан түскен кірісті мойындады.

2010 жылғы 17 наурызда Forum Muider-ден 50% үлесті сатып алу нәтижесінде қарызды қайта қаржыландыру мақсатында Компания Самұрық-Қазынамен 48,200,000 мың теңге сомасында кредиттік келісімге қол қойды. Қарыз жылына 1.2% көлеміндегі пайыздық мөлшерлеменен, өтеу мерзімі 2029 жылғы 15 қыркүйекке дейін берілді. Негізгі сома жыл сайынғы тең төлеммен өтелуі тиіс, ал пайыздар қарыз алынғаннан кейін келесі есептік жылдан бастап жарты жылдық төлемдермен төленеді.

2014 жылғы 16 қаңтарда ЕМАЭС-1-дің қалған үлесін сатып алу мақсатында Компания «Самұрық-Қазына» ҰАҚ АҚ-мен 200,000,000 мың теңге сомасында кредиттік келісімге қол қойды. Негізгі сома 2028 жылдың 1 желтоқсанына дейін төленуі тиіс, ал пайыздар 7.8% мөлшерлемесімен жарты жылдық төлемдермен төленеді.

2014 жылғы 3 қазанда негізгі борыш сомасы 100,000,000 мың теңге мөлшерінде компанияның акцияларына айырбасталды. Негізгі қарыздың қалған сомасы бойынша пайыздық мөлшерлеме жылдық 9%-ға дейін көтерілді.

2015 жылғы 25 желтоқсанда негізгі борыш сомасы бойынша пайыздық мөлшерлеме жылдық 1% дейін төмендетілді, бұл қарыз шарттарындағы елеулі өзгеріс болды. Қарыз алу күніндегі нарықтық мөлшерлеме жылдық 12.8%-ды құрады. Компания басқа капиталдың құрамында 72,581,903 мың теңге сомасында қарызды бастапқы танудан түскен кірісті мойындады.

Банктік қарыздар: Азия даму банкі

2018 жылғы 8 қарашада және 5 желтоқсанда Компания Азия даму банкінде негізгі қызмет түрлерінің операциялық тиімділігін арттыру және жаңартылатын энергия көздерімен байланысты мүмкіндіктерді сәйкестендіру мақсатында 120 миллион АҚШ доллары сомасына жаңартылмайтын кредиттік желі ашты. 2019 жылы Компания кредиттік желілер бойынша жалпы сомасы 45,860,800 мың теңгеге үш транш алды, А және В транштарының өтеу мерзімі 5 жылдан кейін, С траншының өтеу мерзімі - 7 жыл. Пайыздық мөлшерлеме Қазақстан Республикасының нақты инфляциялық көрсеткіштерінің өсімі, сонымен қатар банк маржасы негізінде белгіленеді. (А және В Транштары бойынша 3.75%, С траншы бойынша - 4.50%). 2022 жылы А және В транштары мерзімінен бұрын толық өтелді.

Банктік қарыздар: Еуразия даму банкі

2023 жылғы 30 маусымда Компания Еуразия даму банкінен 2034 жылғы 31 қазанда өтеу мерзімімен 6,626,296 мың теңге сомасына қарыз алды. Нысаналы мақсаты - еншілес ұйымның Еуразия даму банкі алдындағы негізгі борышын өтеу мақсатында «Ereumentau Wind Power» ЖШС-ға қарыз беру. Пайыздық мөлшерлеме - жылдық 11.5%, 2026 жылғы 31 қазанға дейін. 2026 жылғы 1 қарашадан бастап негізгі борыш толық өтелгенге дейін пайыздық мөлшерлеме Қазақстан Ұлттық Банкінің базалық мөлшерлемесінің және жылдық 2.25% маржаның сомасына тең.

«Богатырь-Көмір» ЖШС-дан алған қарыз

2022 жыл ішінде Компания «Богатырь Көмір» ЖШС-дан (Forum Muider Бас компаниясының бірлескен кәсіпорнының еншілес компаниясы) қарыз мерзімінің соңында негізгі борыш пен сыйақыны өтеу шартымен 12 ай мерзімге жалпы сомасы 12,482,770 мың теңгеге қарыз алды. 2023 жылғы қарашада қарыздар мерзімі Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің транштар берілген күнгі базалық мөлшерлемесіне тең жылдық сыйақы мөлшерлемесі ұлғайып, оған қоса жылдық Х% маржа (2022 жылғы 31 желтоқсанда: маржа жылдық 3% құрады) 1 жылға ұзартылды.

2024 жылғы ақпанда жалпы сомасы 1,500,000 теңгеге қарыздарды ішінара мерзімінен бұрын өтеу жүргізілді. 2024 жылғы қыркүйекте қарыз мерзімі 2025 жылғы 31 желтоқсанға дейін ұзартылды, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің транштар берілген күнгі базалық ставкасына тең жылдық сыйақы мөлшерлемесі, оған қоса жылдық 2% мөлшерінде маржа ұлғайтылды.

Шығарылған облигациялар

2018 жылғы қарашада Компания жеті жыл мерзімге 1 облигация үшін 1000 теңге номиналдық құны бойынша 21,736,200 мың теңге жалпы сомасында облигацияларды шығарды және жариялады. Купондық пайыздық мөлшерлеме жылдық 11,2% құрады және жылына екі рет төлеуге жатады.

11 Қарыздар мен облигациялар (жалғасы)

2021 жылғы 25 қарашада Компания 6.5 жыл мерзімге 1 облигация үшін номиналдық құны 100,000,000 теңге болатын жалпы сомасы 18,400,000 мың теңгеге 184 дана жасыл облигацияны орналастырды. Купондық пайыздық мөлшерлеме жылдық 11.4% құрады және жылына екі рет төленеді.

2024 жылғы 19 қыркүйекте «Самұрық-Энерго» АҚ ҚРҰБ-да +1% өзгермелі мөлшерлеме бойынша айналыс мерзімі 2029 жылғы 19 қыркүйекке дейін Astana International Exchange алаңында өтімділікті басқару бағдарламасы шеңберінде 34,736,552 мың теңге сомасына амортизацияланған купондық облигациялар шығарды.

Қарыздарды салыстыру

Төмендегі кестеде таза қарыздың мөлшері және Компанияның қаржылық қызмет нәтижесінде туындайтын міндеттемелерінің өзгеруі көрсетілген кезеңдердің әрқайсысына талдау келтірілген. Осы міндеттемелердің баптары қаржылық қызмет бөлігі ретінде ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есепте көрсетілді.

Қазақстандық мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
1 қаңтардағы қарыздар мен облигациялар	159,556,893	175,007,617
Алынған қарыздар мен шығарылған облигациялар бойынша түсімдер	34,739,445	8,820,218
Алынған қарыздар мен шығарылған облигацияларды өтеу	(5,620,863)	(32,344,168)
Төленген сыйақылар	(9,397,512)	(9,756,504)
Сыйақыны есептеу	12,793,121	11,331,162
Келтірілген құн дисконтын амортизациялау	8,281,494	8,004,553
Алынған қарыздарды ұйымдастырған кездегі дисконт	(1,610,836)	(1,532,898)
Дисконт модификациясының әсері	22,436	24,808
Бағам айырмасынан келтірілген зиян, нетто	4,853	2,105
31 желтоқсандағы қарыздар мен облигациялар	198,769,031	159,556,893

12 Қаржылық кепілдік

Қазақстандық мың теңге	2024 ж. 31 желтоқсан	2023 ж. 31 желтоқсан
Ұзақ мерзімді бөлім		
Қаржылық кепілдік	23,101,016	-
Қаржылық кепілдіктің ұзақ мерзімді бөлігінің жиыны	23,101,016	-
Қысқа мерзімді бөлім		
Қаржылық кепілдік	1,921,809	-
Қаржылық кепілдіктің қысқа мерзімді бөлігінің жиыны	1,921,809	-
Қаржылық кепілдік жиыны	25,022,825	-

Кепілдік міндеттемелер «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ-қа Алматы ЖЭО – 2 газдандыру жобасын (бұдан әрі – «Жоба») қаржыландыру мақсатында берген қарсы кепілдік шарттары бойынша Компанияның міндеттемелерін білдіреді. Жобаны іске асыру шеңберінде «Алматы электр станциялары» АҚ пен қаржы институттары арасында мынадай негізгі шарттарда кредиттік келісімдер жасалды:

12 Қаржылық кепілдік (жалғасы)

Еуропалық Қайта Құру және Даму банкімен (ЕҚДБ) TONIA Compounded индексінен тұратын сыйақы мөлшерлемесімен 130,000,000 мың теңгеге дейінгі сомаға, Банктің меншікті қаржыландыруды ұйымдастыру бойынша шығындары және Банктің маржасы 2027 жылғы 30 маусымға дейін 1,5% және 2027 жылғы 30 маусымнан бастап 2%, қарыздың аяқталу мерзімі 2037 жылғы 20 қараша.

- Азия даму банкімен (АДБ) TONIA Compounded индексінен тұратын сыйақы мөлшерлемесімен 98,000,000 мың теңгеге дейінгі сомаға Банктің меншікті қаржыландыруды ұйымдастыру бойынша шығындары және 2027 жылғы 30 маусымға дейін 1,5% және 2027 жылғы 30 маусымнан бастап 2%, қарыздың аяқталу мерзімі 2037 жылғы 20 қараша.
- Қазақстанның Даму Банкімен (ҚДБ) TONIA Compounded индексінен тұратын сыйақы мөлшерлемесімен 117,000,000 мың теңгеге дейінгі сомаға, Банктің меншікті қаржыландыруды ұйымдастыру бойынша шығыстарымен және 2038 жылғы 8 маусымда қарыздың аяқталу мерзімімен Банктің жылдық 0.73% маржасымен.

Кепілдік келісімдері кепілдік бергені үшін комиссия болмаған жағдайда жасалды. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы берешектің жалпы кепілдендірілген сомасы 345,000,000 мың теңгені құрайды. 2024 жылдың 31 желтоқсанына Компания 25,983,730 мың теңге көлемінде кепілдіктер бойынша міндеттемелерді мойындады. Бастапқы тану кезінде кепілдік бойынша міндеттемелер сомасын есептеуде 14% деңгейінде дисконттау мөлшерлемесі және дефолт ықтималдығы мен күтілетін кредиттік зияндарды бағалау үшін 1.44% деңгейінде Credit Default Swap мөлшерлемесі қолданылды. Есепті кезең ішінде қаржылық кепілдік бойынша дисконттың амортизациясы 960,905 мың теңгені құрайды.

13 Дивидендтер бойынша кірістер

Қазақстандық мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
«Болат Нұржанов атындағы Екібастұз МАЭС-1» ЖШС-дан түскен дивидендтер	29,000,000	29,000,000
«Бұқтырма СЭС» АҚ дивидендтері	15,197,541	6,011,633
Qazaq Green Power PLC ЖШС дивидендтері	2,000,000	-
«Шардара СЭС» АҚ дивидендтері	150,002	100,000
«Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ дивидендтері	-	1,052,246
«Energy Solutions Center» ЖШС дивидендтері	-	183,406
«БЖЭС» ЖШС дивидендтері	-	-
Дивидендтер бойынша кіріс жиыны	46,347,543	36,347,285

14 Өзге операциялық кірістер және шығыстар (нетто)

Қазақстандық мың теңге	Ескертпе	2024ж.	2023ж.
Еншілес компаниялар мен бірлескен ұйымдарға инвестициялардың құнсыздануы	4, 6	(3,450,434)	(948,771)
Қаржылық емес активтердің құнсыздануы		-	(114,440)
Өзге кірістер		(4,134)	5,460
Өзге шығыстар		(1,223)	(490)
Өзге операциялық шығыстар жиыны (нетто)		(3,455,791)	(1,058,241)

15 Жалпы және әкімшілік шығыстар

<i>Қазақстандық мың теңге</i>	Ескерт- пе	2024ж.	2023ж.
Еңбекақы және онымен байланысты шығыстар		4,263,017	3,157,321
Ақпараттық жүйелерге көрсетілетін қызмет пен қауіпсіздік		888,784	717,232
Консультациялық, аудиторлық және өзге де кәсіби қызметтер		623,061	421,940
НҚ тозуы және МЕА амортизациясы		503,865	490,573
Мамандандырылған кеңсеге қызмет көрсету қызметтері		497,577	432,723
Іссапар шығындары		306,698	133,289
Қызметкерлерді оқыту және байланысты шығындар		129,884	126,632
Күзет қызметі		119,378	145,553
Салықтар		91,832	158,774
Мүшелік жарналар		67,852	74,795
Сақтандыру		59,174	49,965
Байланыс шығындары		24,525	24,744
Салықтар бойынша резервті (қалпына келтіру)/есептеу		-	(1,331,948)
Басқа		423,077	233,411
Жалпы және әкімшілік шығыстар жиыны		7,998,724	4,835,004

16 Қаржылық активтердің құнсыздануынан болған зиян (нетто)

<i>Қазақстандық мың теңге</i>	Ескерт- пе	2024ж.	2023ж.
Берілген қарыздар мен қаржылық көмектің құнсыздануынан болған зиян, нетто (4-ескертпе)	7	(1,980,081)	(13,793,288)
Басқа да ұзақ мерзімді активтердің құнсыздануынан болған зиян, нетто		(35,190)	(4,634)
Басқа қысқа мерзімді активтердің құнсыздануын қалпына келтіру, нетто		49,892	797,015
Өзге		(221)	1,967
Қаржылық активтердің құнсыздануынан болған зиян (нетто)		(1,965,600)	(12,998,940)

17 Қаржылық кірістер

<i>Қазақстандық мың теңге</i>	2024 ж.	2023 ж.
Облигациялар мен берілген қарыздар бойынша пайыздық кірістер	9,322,467	7,078,254
Банк депозиттері, репо және Ұлттық банк ноттары бойынша пайыздық кіріс	4,715,742	1,576,076
Қаржылық кепілдіктер бойынша дисконттың амортизациясы	960,905	-
Қаржылық активтер бойынша дисконттың амортизациясы	808,864	1,231,726
Берілген кепілдіктер бойынша кіріс	45,395	55,945
Алынған қарыздарды бастапқы тану кезіндегі кіріс	-	1,075,854
Өзгелер	172	3,208
Қаржылық кіріс жиыны	15,853,545	11,021,063

18 Қаржылық шығыстар

Қазақстандық мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Қарыздар мен облигациялар бойынша сыйақыға жұмсалатын шығыстар	12,794,924	11,331,162
Қаржы құралдары бойынша келтірілген құн дисконты амортизациясы	8,281,495	8,004,553
Жалдау бойынша дисконттың амортизациясы	251,102	218,994
Қаржылық көмекті модификациялау бойынша шығыстар	22,436	24,808
Өзгелер	67,855	59,811
Қаржылық шығыстар жиыны	21,417,812	19,639,328

19 Табыс салығы

Қазақстандық мың теңге	2024 ж.	2023 ж.
Ағымдағы табыс салығы	78,180	154,500
Табыс салығы бойынша шығыстар жиыны	78,180	154,500

Төменде салық бойынша теориялық және нақты шығыстар салыстырылып берілген:

Қазақстандық мың теңге	Ескертпе	2024ж.	2023ж.
Салық салғанға дейінгі пайда		27,363,161	8,836,835
Қолданыстағы 20% мөлшерлеме бойынша табыс салығының теориялық шығыны/ (2022 ж.: 20%)		5,472,632	1,767,367
Мыналарға түзетулер жасалады:			
Дивидендтер бойынша табыстер		(9,269,509)	(7,269,457)
Төлем көзінен ұсталған табыс салығы		78,180	154,500
Басқа шегерілмейтін шығыстар		297,716	139,628
Салық шығындары бойынша танылмаған активтер		3,499,161	5,362,462
Кіріс салығы бойынша шығыстар жиыны		78,180	154,500

ХҚЕС бухгалтерлік есеп стандарттары мен Қазақстан Республикасының салық заңнамасы арасындағы айырмашылықтар бухгалтерлік есептегі активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен олардың салық базасы арасындағы уақытша айырмашылықтардың пайда болуына әкеледі. Уақыт айырмашылықтары өзгерістерінің салыққа әсері төменде салық мөлшерлемелеріне сәйкес көрсетілген, олар уақыт айырмашылықтарын қалпына келтіру кезеңінде қолданылатын болады.

Компанияның кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша танылған активтері мен міндеттемелері жоқ.

20 Шартты және шарттық міндеттемелер мен операциялық тәуекелдер

Операциялық орта

2022 жылдың 24 ақпанында Ресей Украинаға әскери шабуыл жасады. Шапқыншылыққа жауап ретінде АҚШ, Еуропалық Одақ және басқа да бірқатар мемлекеттер Ресейге қарсы кең ауқымды санкциялар енгізді, соның ішінде Ресей банктеріне Swift жүйесін пайдалануға тыйым салынды. Ресей Қазақстанның ірі сауда серіктесі болып табылады. Ресей сонымен қатар мұнайдың 80% дейін экспортқа тасымалданатын Каспий құбыр консорциумы (КҚК) арқылы негізгі сауда транзиті болып табылады.

Инфляция деңгейі 2024 жылы салыстырмалы түрде тұрақты болды және 2024 жылдың желтоқсанында 8.6% құрады, ал 2023 жылдың желтоқсанында 9.8% болды. 2024 жылы экономиканың өсуі 2023 жылғы 5.1% салыстырғанда 3.8% дейін баяулады. Осы есептің күніндегі жағдай бойынша Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми айырбастау бағамы 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1 АҚШ доллары үшін 523.54 теңгемен салыстырғанда 1 АҚШ доллары үшін 499.74 теңгені құрады (2023 жылғы 31 желтоқсан: 1 АҚШ доллары үшін 454.56 теңге).

20 Шартты және шарттық міндеттемелер мен операциялық тәуекелдер (жалғасы)

Жалпы, Қазақстан Республикасының экономикасы дамушы нарықтарға тән кейбір сипаттамалық ерекшеліктерді көрсетуді жалғастыруда. Бұдан басқа, Қазақстан Республикасындағы электр энергетикасы секторы елдегі саяси, заңнамалық, қаржылық және реттеушілік өзгерістердің ықпалында қалып отыр. Теңгенің айырбастау бағамы мен шикізат тауарларының бағасына қатысты белгісіздік сақталады.

Экономикалық орта Компанияның қызметі мен қаржылық жағдайына айтарлықтай әсер етеді. Басшылық компанияның тұрақты қызметін қамтамасыз ету үшін қажетті шараларды қабылдайды. Алайда, қалыптасқан экономикалық жағдайдың болашақ салдарын болжау қиын, ал басшылықтың ағымдағы күтулері мен бағалаулары нақты нәтижелерден өзгеше болуы мүмкін.

Бұдан басқа, Қазақстан Республикасындағы тау-кен секторы Қазақстан Республикасындағы саяси, заңнамалық, салықтық және реттеушілік өзгерістердің ықпалына ұшырайды. Қазақстан Республикасының экономикалық тұрақтылығының перспективалары айтарлықтай дәрежеде Үкімет қабылдайтын экономикалық шаралардың тиімділігіне, сондай-ақ құқықтық, бақылау және саяси жүйелердің дамуына, яғни Компанияның бақылау саласынан тыс жағдайларға байланысты болады.

Компания басшылығы экономикалық және саяси жағдайдағы ағымдағы өзгерістерді бақылайды және жақын арада Компанияның тұрақтылығы мен бизнесін дамыту үшін қажет деп санайтын шараларды қабылдайды.

Салық заңнамасы

Қазақстан Республикасындағы салық шарттары өзгеруге және дәйексіз қолдануға және түсіндіруге бейім. Атап айтқанда, жер қойнауын пайдалануға арналған ағымдағы келісімшарттардың 2009 жылғы 1 қаңтардан бастап салықтық тұрақтылығы болмайды және салық міндеттемелері жалпыға бірдей белгіленген тәртіппен есептеледі, бұл жер қойнауын пайдаланушылардың салықтық позицияларының, оның ішінде Компанияның позициясының қолайсыз өзгеруіне әкелуі мүмкін. Компания мен қазақстандық уәкілетті органдардың қазақстандық заңдар мен ережелерді түсіндіруіндегі сәйкессіздіктер қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдарды есептеуге әкелуі мүмкін.

Қазақстан заңнамасы мен салық салу практикасы үздіксіз даму жағдайында, сондықтан әртүрлі түсіндірулерге және кері күшке ие болуы мүмкін жиі өзгерістерге ұшырайды. Кейбір жағдайларда салық салынатын базаны айқындау мақсатында салық заңнамасы ХҚЕС бухгалтерлік есеп стандарттарының ережелеріне сілтеме жасайды, бұл ретте қазақстандық салық органдарының ХҚЕС бухгалтерлік есеп стандарттарының ережелерін түсіндіруі осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық қолданған есеп саясаттарынан, пайымдаулардан және бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін, бұл компанияда қосымша салық міндеттемелерінің туындауына әкелуі мүмкін. Салық органдары салық жылы аяқталғаннан кейін бес жыл ішінде ретроспективті тексеру жүргізе алады.

Компания басшылығы оның тиісті заңнаманы түсіндіруі қолайлы және Компанияның салықтық ұстанымы негізделген деп санайды. Компания басшылығының пікірінше, Компания осы қаржылық есептілікте қалыптасқан резервтерден асатын ағымдағы және ықтимал салық талаптары бойынша айтарлықтай шығынға ұшырамайды.

2020 жылғы шілдеден бастап Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік кірістер комитеті (бұдан әрі – «МКК») көлденең мониторингті енгізу жөніндегі пилоттық жобаны іске қосты, ол 2024 жылғы 31 желтоқсанға дейін жалғасады. Мәселен, 2022 жылы МКК көлденең мониторинг бойынша пилоттық жоба шеңберінде бес жылдық кезеңдегі тарихи деректерді зерделеу жүргізілді, оның қорытындысы бойынша салықтық тексеру жүргізілді және салықтық тексеру нәтижелері туралы хабарлама қойылды. Алдын ала салықтық тексеру актісінің нәтижелері бойынша 2022 жылы Компания 1,425,740 мың теңге сомасына салықтар бойынша резервті таныды. Компания өзінің келіспейтіндігін білдірді, соттарға және Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің апелляциялық комиссиясына шағымдар мен шағымдар берілді. 2023 жылғы желтоқсанда апелляциялық комиссияның шешімі шағымның негізгі сомалары бойынша Компанияның пайдасына шықты.

Total Ореп компаниясымен бірлесіп жел электр станциясын салу жобасы

2023 жылғы 1 қарашада Total Eren (бұдан әрі – «Әзірлеуші», «Самұрық-Қазына» АҚ, "ҚазМұнайГаз" ҰК АҚ (бұдан әрі – «Қосалқы әзірлеушілер») арасында Жамбыл облысында қуаты 1 ГВт энергия жинақтау жүйесімен жел электр станциясын (ЖЭС) салу жобасы бойынша Total Eren-мен бірлескен кәсіпорын туралы келісім жасалды (бұдан әрі «Жоба»).

2024 жылғы 19 желтоқсанда компания, "Самұрық-Қазына" АҚ, "ҚазМұнайГаз" ҰК АҚ және "KMG GREEN ENERGY" ЖШС арасындағы бірлескен кәсіпорын туралы келісім бойынша құқықтарды, міндеттер мен міндеттемелерді жаңарту туралы келісімге қол қойылды. Осы Келісімге сәйкес, "Самұрық-Қазына" АҚ компанияларды инновация арқылы береді және бірлескен кәсіпорын туралы келісім бойынша өзінің барлық құқықтарын, міндеттемелері мен міндеттерін береді.

20 Шартты және шарттық міндеттемелер мен операциялық тәуекелдер (жалғасы)

Самұрық-Қазына, Самұрық-Энерго және Total Eren S. A. арасындағы 2024 жылғы 19 желтоқсандағы кепілдік шарты шеңберінде Самұрық-Қазына Total Eren S. A. алдында осы жоба бойынша төлемдер мен басқа да қаржылық міндеттемелерді қоса алғанда, Самұрық-Энергоның өз міндеттемелерін уақтылы орындауына кепілдік береді. Сонымен бірге Компания жобаны іске асыру шеңберінде туындаған барлық және кез келген шығыстарды өтеу бойынша Самұрық-Қазына пайдасына корпоративтік кепілдік берді. Осы келісімдерге сәйкес Компания 20% қатысу үлесін сатып алуы немесе Директорлар кеңесі мен акционерлер Әзірлеушіге келген нақты шығындардан аспайтын және мәміле аяқталғанға дейін жобаны әзірлеу кезінде Келісім шарттарға сәйкес Әзірлеушілер мақұлдаған баға бойынша, әрбір Қосалқы әзірлеуші сатып алған немесе басқаша қол қойған қатысу үлесінің тиісті пропорциясына түзетумен мақұлдаған жағдайда қол қоюы тиіс.

Есептік күнге жобалық компанияның 100% үлесі Total Open компаниясына тиесілі.

Сот талқылаулары

Компания күделікті қызметін жүзеге асыру барысында туындаған өзге де белгілі бір сот процестеріне қатысады. Басшылықтың пікірінше, қазіргі уақытта нәтижелері Компанияның қаржылық жағдайына айтарлықтай жағымсыз әсер етуі мүмкін басқа да сот процестері немесе басқа аяқталмаған шағымдар жоқ.

Қарыздар бойынша ковенанттар

Компания әдеттегі қызметті жүзеге асыру барысында туындаған белгілі бір басқа сот процестеріне қатысады. Басшылықтың пікірінше, қазіргі уақытта нәтижелері компанияның қаржылық жағдайына айтарлықтай қолайсыз әсер етуі мүмкін басқа да сот процестері немесе басқа аяқталмаған шағымдар жоқ.

21 Қаржы тәуекелдерін басқару

Қаржы тәуекелі факторлары

Компания қызметі оны бірқатар қаржылық тәуекелдерге әкеледі: нарықтық тәуекел (оның ішінде валюталық тәуекел, пайыздық мөлшерлеме өзгерісінің әсер ету тәуекелі), кредит тәуекелі және өтімділік тәуекелі. Компания деңгейіндегі тәуекелдерді басқару бағдарламасы көзделмеген қаржылық нарықтарға шоғырландырылған және Компанияның қаржы нәтижелеріне елеуетті жағымсыз әсерін барынша азайтуға бағытталған. Компания тәуекелге ұшырауды хеджирлеу үшін қаржы құралдарын пайдаланбайды.

Тәуекелдерді басқаруды басшылық тәуекелдерді басқару принциптерін белгілейтін және кредиттік тәуекел, өтімділік тәуекелі және нарықтық тәуекел сияқты нақты бағыттарды қамтитын саясатқа сәйкес жүзеге асырады.

(а) Кредит тәуекелі

Компания тараптардың бірі қаржы құралы арқылы жасалатын операциялар шарт бойынша міндеттемелерін орындамағаны үшін екінші тараптың қаржылық шығын тартуына себепкер тәуекел болып табылатын кредиттік тәуекелге ұшырайды.

Кредит тәуекелі Компанияның контрагенттермен жасалатын кредиттік және басқа да операциялары нәтижесінде туындайды, соның салдарынан қаржылық активтер туындап отырады.

Компанияның ең жоғарғы кредиттік тәуекел деңгейі қаржылық жағдай туралы есепте қаржылық активтердің теңгерімдік құнынан көрінеді.

Кредиттік тәуекелді басқару.

Кредиттік тәуекел Компания бизнесі үшін барынша елеулі тәуекел болып табылады. Сондықтан да басшылық кредиттік тәуекелді басқаруға ерекше көңіл бөледі.

Тәуекелдерді басқару мақсатында кредиттік тәуекелді бағалау күрделі процесс болып табылады және нақты модельдерді пайдалануды талап етеді, себебі тәуекелдер нарық жағдайына, күтілетін ақшалай қаражат айналымына және уақыт ағымына тәуелді. Активтер портфелі бойынша кредиттік тәуекелді бағалау дефолт болу ықтималдылығына байланысты қосымша бағалауды, тиісті шығын коэффициенттерін белгілеуді және контрагенттер арасындағы дефолт жағдайларына түзетулер жасауды талап етеді.

21 Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Кредиттік тәуекелді жіктеу жүйесі

Кредиттік тәуекелді бағалау және кредиттік тәуекел деңгейі бойынша қаржы құралдарын жіктеу мақсатында Компания екі тәсілді қолданады: тәуекелдер негізіндегі рейтингтердің ішкі жүйесі немесе сыртқы халықаралық рейтингтік агенттіктер (Standard & Poor 's [S&P], Fitch, Moody' s) бағалайтын тәуекел деңгейлерін бағалау. Ішкі және сыртқы кредиттік рейтингтер дефолттың басталу ықтималдығының белгілі бір ауқымы бар бірыңғай ішкі шкала бойынша жасалады. Тәуекелдерге негізделген рейтингтердің ішкі жүйесі ішкі даму болып табылады және рейтингтерді басшылық бағалайды. Компания активтердің класына байланысты несиелік тәуекелді бағалаудың әртүрлі әдістерін қолданады.

Компания ұзақ мерзімді дебиторлық берешек бойынша кредиттік тәуекелді бағалау үшін тәуекелдер негізінде ішкі рейтингтік жүйелерді қолданады.

Рейтинг модельдері жиі қайта қаралып отырады, дефолттар туралы нақты деректер негізінде бэк-тестілеуден өткізіледі және қажеттілік туған жағдайда жаңартылып отырады. Қолдану әдістемесіне қарамастан Компания рейтинг нақтылығын растап отырады, модельдердің болжамдық қабілеттерін есепке алып, бағалап отырады.

Сыртқы рейтингтер S&P, Moody's и Fitch секілді тәуелсіз халықаралық рейтинг агенттіктерінің контрагенттері арқылы беріледі. Бұл рейтингтер ашық түрде, қол жетімді. Мұндай рейтингтер және дефолттың болу ықтималдылығының тиісті диапазондары барлық қаржылық активтер үшін қолданылады, тек саудалық дебиторлық берешек пен ұзақ мерзімді дебиторлық берешектер өзгеше қаралады.

Кредиттік тәуекелді жіктеу жүйесі

Кредиттік тәуекелді бағалау және кредиттік тәуекел деңгейі бойынша қаржы құралдарын жіктеу мақсатында Компания екі тәсілді қолданады: тәуекелге негізделген ішкі рейтинг жүйесі немесе сыртқы халықаралық рейтингтік агенттіктердің (Standard & Poor 's [S&P], Fitch, Moody' s) тәуекел деңгейлерін бағалауы. Ішкі және сыртқы кредиттік ұпайлар төмендегі кестеде көрсетілгендей дефолт ықтималдығының белгілі бір диапазоны бар ішкі бірыңғай шкаламен салыстырылады:

Бірыңғай шкала бойынша кредиттік тәуекел деңгейі	Тиісті ішкі рейтингтер	Сыртқы халықаралық рейтингтік агенттіктердің тиісті рейтингтері (S&P)	Дефолт ықтималдығының тиісті аралығы
Жоғары деңгей	SK_A	AAA-, A-	0,01% – 0,15%
Жақсы деңгей	SK_B	BBB+/-, BBB-	0,16% – 0,75%
Қанағаттанарлық деңгей	SK_C	BB+/-, BB-	0,76% – 17,40%
Арнайы мониторингті қажет етеді	SK_D	B+/-, CCC	17,41% – 99,9%
Дефолт		D	100%

Кредиттік тәуекелдің әрбір деңгейіне бірыңғай шкала бойынша төлем қабілеттілігінің белгілі бір дәрежесі беріледі.

- Жоғары деңгей – күтілетін кредиттік тәуекелі төмен жоғары кредиттік сапа.
- Жақсы деңгей - орташа кредиттік тәуекелі бар жеткілікті кредиттік сапа.
- Қанағаттанарлық деңгей – қанағаттанарлық кредиттік тәуекелі бар орташа кредиттік сапа.
- Арнайы бақылауды қажет етеді – мұқият бақылауды және қалпына келтіруді басқаруды қажет ететін кредиттеу механизмдері.
- Дефолт – дефолт басталған кредиттеу механизмдері.

Күтілетін кредит зияндарды бағалау (ККЗ).

Күтілетін кредиттік зияндар – ықтималдылық деңгейі ескеріле отырып, болашақ алынбаған ақшалай қаражат құны есептелген бағалау нысаны (яғни белгілі бір кезең ішінде туындаған дефолттың тиісті тәуекелдері пайдаланылып есептелген кредиттік шығындардың орташа өлшемдік шамасы). Күтілетін кредиттік зияндарды бағалау объективті болып табылады және туындауы мүмкін шешімдер ауқымы есебімен анықталады. Күтілетін кредиттік зияндарды бағалау Компанияда қолданылатын төрт компонент негізінде орындалады: дефолт ықтималдылығы, кредиттік талап көлемі, тәуекелге негізделген дефолт, дефолт жағдайындағы шығын және дисконттау мөлшерлемесі.

21 Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Дефолт сәтіндегі берешек – есепті кезең аяқталғаннан кейін тәуекел сомасында болуы мүмкін өзгерістер ескеріліп дефолттың болашақ болар күні тәуекелін бағалау, негізгі қарыз сомасы мен пайыздарын өтеу, және кредиттік міндеттемелер бойынша қаражатты пайдалану қоса ескеріледі. Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша дефолт сәтіндегі берешек кредиттік конверсия коэффициенті арқылы (CCF) бағаланады. Кредиттік конверсия коэффициенті – белгілі бір уақыт кезеңіндегі шарт бойынша міндеттемелер сомасының теңгерімдік міндеттемеге қатысты конверсия ықтималдылығын көрсететін коэффициент. *Дефолт ықтималдылығы (PD)* - белгілі бір уақыт кезеңіндегі дефолттың туындау мүмкіндігін бағалау. *Дефолт жағдайындағы зиян (LGD)* – дефолт кезіндегі туындайтын зиянды бағалау. Бұл шама шартта көзделген төлеуге бағытталған ақшалай қаражат ағыны мен кредитордың алуы күтілетін ақша арасындағы айырмаға негізделеді. Әдетте бұл көрсеткіш дефолт кезіндегі берешек пайызымен (EAD) белгіленеді. Күтілетін зияндар есепті мерзім аяғындағы көрсетілген құнға сәйкес дисконтталады. Дисконттау мөлшерлемесі қаржылық құрал бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемні (ТПМ) немесе оған ұқсас шаманы білдіреді.

Күтілетін кредиттік шығындар қаражат құралының барлық қолданыс мерзімі ішінде модельденеді. Құралдың барлық қолданыс мерзімі шарттың күтпеген мерзімінен тыс өтелуін есепке алғанда, егер ондай болған болса, қарыз құралдарын өтеу мерзіміне дейінгі қалған қолданыс мерзіміне тең.

«Барлық мерзім бойынша күтілетін кредиттік зияндар» басқару моделінде ретінде қаржылық құралдың қалған қолданыс мерзімі ішіндегі барлық мүмкін боларлық дефолт жағдайларының туындауы нәтижесінде пайда болатын шығындар бағаланады. *«12 айда күтілетін кредиттік зияндар»* моделі қаржылық құралдар бойынша есепті кезеңнің аяғынан бастап 12 ай ішіндегі болуы мүмкін дефолт жағдайының пайда болуы нәтижесінде туындайтын немесе қаржылық құралдың бір жылдан кем болуы мүмкін мерзіміндегі күтілетін кредиттік зияндардың бір бөлігін қамтиды.

Басшылықтың қаржылық есептілікті әзірлеу үшін күтілетін кредиттік зияндарды бағалауы әдетте реттеу мақсатында пайдаланылатын барлық мерзім ішіндегі бағалауға емес, белгілі бір мерзімдегі бағалауға негізделген. Бағалауда *болжамдық ақпарат* қолданылады. Осындай ретпен ККҚ кредит тәуекеліне ықпал ететін ықтималдылық ескеріле отырып, негізгі макроэкономикалық көрсеткіштердегі өзгерістерді көрсетеді.

Құрылған немесе сатып алынған қаржылық активтер үшін ККЗ модельдеуі (POCI) осындай ретпен орындалады, бұл қатарға жалпы теңгерімдік құны (а) дисконттау мөлшерлемесінің активтің алғашқы танылуы сәтінде алынған ақшалай ағын негізінде анықталу жағдайы, және (б) ККЗ әрқашан барлық мерзімдегі ККШ тең болу жағдайы кірмейді. Құрылған немесе сатып алынған құнсызданған активтер – өткен мерзімде бизнестің бірігуі нәтижесінде сатып алынған құнсызданған активтер секілді алғашқы танылуы сәтінде құнсызданған қаржылық активтер.

Дефолт ықтималдылығын бағалау үшін Компания дефолтты төменде көрсетілген критерийлердің біреуіне немесе бірнешеуіне сәйкес келетін тәуекел жағдайы ретінде белгілейді:

- Қарыз алушының Шартта көзделген төлем мерзімін 90 күннен аса уақытқа созуы;
- халықаралық рейтинг агенттіктері қарыз алушыны дефолт рейтингіндегі сыныпқа жатқызады;
- қарыз алушы төменде көрсетілген төлемсіздік қабылеті ықтималдылығының белгісіне сәйкес келеді:
 - қаржылық актив бойынша пайыз мөлшерлемесін есептеудің тоқтатылуы/ пайыз мөлшерлемесінің төмендеуі;
 - негізгі борышты есептен шығару;
 - қаржылық активтің номинальды құнына қарағанда елеулі дисконтпен сатылуы;
 - қарыз құнының төмендеуіне/есептен шығарылуына/ берешектің кешірілуіне әкелетін қайта құрылымдау;
 - қаржылық активті өтеу мерзімінің ұзартылуы;
 - негізгі қарыз/пайыздық төлем бойынша төлем мерзімінің мейлінше кейінге шегерілуі;
 - Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес контрагентті банкрот деп тану туралы талапты беру;
 - Контрагенттің банкроттық туралы өтініш бойынша талап арызын беруі;
 - Кепілдік шартымен немесе кепілдік шарт бойынша төлеммен жабылатын міндеттемелер бойынша мерзімнің өтіп кетуі 90 күннен асады.

Ақпаратты жария ету үшін Компания дефолт анықтамасын құнсызданған активтер анықтамасына сәйкестендірді. Дефолттың жоғарыда берілген анықтамасы Компанияның барлық қаржылық активтеріне қатысты қолданылады.

21 Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Егер құрал үш ай қатарынан қандай да бір дефолт критерийіне жатқызылмаған болса, дефолт деп есептелмейді (яғни төлемнің ұзартылуы жойылады). Бұл кезең талдау негізінде анықталды, талдау барысында ұзарту мерзімін жоюдың түрлі анықтамалары пайдаланылып, төлемді ұзарту жойылғаннан кейінгі қаржылық құралға дефолт мәртебесін беруді қайтару ытималдылығы ескерілді.

Кредит тәуекелінің елеулі мөлшерде ұлғаюының болуы немесе болмауының бағалануы (SICR) алғашқы танылған сәттен бастап жеке түрде де, портфельді негізде де орындалады.

Осы қаржылық есептілікте танылатын күтілетін кредиттік зияндардың деңгейі бастапқы танылған сәттен бастап қарыз алушының кредиттік тәуекелінің елеулі ұлғаюына байланысты белгіленеді. Бұл бағыт күтілетін кредиттік зияндарды бағалаудың үш сатылы моделіне негізделген. 1-кезең – бастапқы тану сәтінде құнсызданбаған және осы сәттен бастап ол бойынша кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюы болмаған қаржы құралы үшін кредиттік зияндарға арналған бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік шығындар зиян негізінде құрылады.

2-кезең – егер алғашқы танылу сәтінен бастап кредит тәуекелі елеулі түрде өскені анықталса қаржылық құрал 2-кезеңге ауыстырылады, бірақ әзірше құнсызданған болып есептелмейді, бірақ кредит шығындарына қатысты бағалау резерві барлық мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік зияндар негізінде құрылады. 3-кезең – егер қаржылық құрал құнсызданған болып табылса, ол 3-кезеңге ауыстырылады, және бағалау резерві барлық мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік зияндар негізінде құрылады. Актив 3-кезеңге ауысуы нәтижесінде ұйым пайыздық кірісті жалпы теңгерімдік құны негізінде тануды доғарады және пайыздық кірісті есептеу кезінде теңгерімдік құнға қатысты күтілетін кредит зияндарын алып тастағандағы активтің тиімді пайыздық мөлшерлемесін қолданады.

Кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюының критерийі орындалмағаны туралы дәлелдер болса, құрал қайтадан 1-кезеңге ауыстырылады. Егер тәуекел сапалық белгісі негізінде 2-кезеңге ауыстырылса, Компания бұл белгіге қатысты, оның сақталуы немесе өзгеруіне көз жеткізу үшін мониторинг жасайды.

Сатып алынған немесе құрылған құнсызданған қаржылық активтер бойынша кредиттік зияндарды бағалау әрдайым тұтас мерзімге бағаланады. Осылайша Компания барлық мерзімдегі күтілетін кредиттік зияндардың кумулятивті өзгерістерін таниды.

Қаржылық активтердің кредиттік зияндарына қатысты бағалау резерві 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша маңызды емес болып табылады.

Қаржылық активтер бойынша күтілетін кредиттік зияндарды бағалау үшін Компания үш бағытты қолданады: (i) жеке негізде бағалау; (ii) портфельді негізде бағалау: ішкі рейтингтер жеке негізде бағаланады, бірақ кредит тәуекелінің бірдей рейтингтері және кредит портфельінің бірдей сегменттері үшін күтілетін кредиттік зияндарды есептеу процесінде кредит тәуекелінің бірдей параметрлері қолданылады (мәселен, дефолт ықтималдылығы, дефолт жағдайындағы шығындар); (iii) сыртқы рейтингтер негізінде бағалау.

Тұтастай алғанда күтілетін кредиттік зияндар кредит тәуекелінің төмендегідей параметрлерінің қосындысына тең: дефолт сәтіндегі берешек, дефолт ықтималдылығы және дефолт жағдайындағы шығындар, олар құралдың тиімді пайыздық мөлшерлемесі арқылы келтірілген құнына дисконтталған нұсқада анықталған. Күтілетін кредиттік шығындар кредит тәуекелдерінің параметрлеріне болжам жасау әдісімен (дефолт сәтіндегі берешек, дефолт ықтималдылығы және дефолт болған жағдайдағы шығын) әрбір жеке қаржылық активтің қолданыс мерзімі ішіндегі әрбір болашақ ай үшін немесе жиынтық сегмент үшін анықталады. Осы үш компонент «сақталып қалу» ықтималдылығы ескеріле отырып көбейтіледі және түзетіледі (яғни қаржылық актив өткен айда жабылды ма немесе дефолт болды ма). Бұл көрсеткіш әрбір болашақ кезең үшін күтілетін кредиттік зияндарды нақты есептеуді қамтамасыз етеді, олар сосын есепті күнге орай қайта дисконтталады және жинақталады. Күтілетін кредиттік зияндарды есептеу үшін қолданылатын дисконттау мөлшерлемесі алғашқы тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе оның жуық шамасын білдіреді.

Күтілетін кредиттік зияндар моделіне енгізілген болжамдық ақпарат

Кредит тәуекелінің елеулі ұлғаюын бағалау және күтілетін кредиттік зияндарды есептеу расталатын болжамдық ақпараттың қосылуын білдіреді. Компания төмендегідей ауыспалы экономикалық мәселелерді анықтайды: олар кредиттік тәуекелдің өзгеруімен және күтілетін кредиттік зияндардың ескерілуімен түзетеледі: жалпы ішкі өнім, инфляция, айырбас бағамы, мұнай бағасы және базалық сектордың өнімділігінің өзгерісі негізіндегі экономикалық дамуды сипаттау үшін қолданылатын қысқа мерзімді экономикалық индикатор.

Экономикалық ауыспалы нысандардың дефолт ықтималдылығына әсері, дефолт кезіндегі берешек және дефолт жағдайындағы шығын статистикалық регрессионды талдау арқылы анықталады, бұл шара осы ауыспалы шамалардың өткен кезеңдердегі дефолт деңгейіне тигізген әсерін түсіну үшін жасалады.

21 Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Кез келген басқа экономикалық болжамдардағы секілді, олардың жүзеге асуының болжамы мен ықтималдылығы жоғары деңгейдегі белгісіздіпен айқындалады, сәйкесінше, нақты нәтижелер болжамды көрсеткіштерден айтарлықтай өзгеше болуы мүмкін.

Компания қаржылық активтер бойынша бағалау мен нақты шығын арасындағы айырмашылықтарды азайту үшін өз әдістемесі мен болжамдарын үнемі тексеріп отырады. Мұндай бэк-тестілеу жылына кемінде бір рет жүргізіледі.

Күтілетін кредиттік зияндарды бағалау әдістемесін бэк-тестілеу нәтижелері Компания басшылығына хабарланады, уәкілетті органдар талқыланғаннан кейін модельдерді одан әрі жетілдіру және болжамдар бойынша қадамдар жасалады.

(б) Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі дегеніміз – ұйым қаржылық міндеттемелерді орындаған кезде қиындықтармен бетпе-бет келу тәуекелі. Компанияның қолданыстағы Даму жоспарларын қалыптастыру және мониторингілеу қағидаларына сәйкес, ақша ағындарының қозғалысын жоспарлау мен оған мониторинг жүргізу қысқа мерзімді ай сайынғы негізде, сондай-ақ 5 жылға қызметті орта мерзімді жоспарлауды қалыптастыру аясында жүргізіледі. Сонымен қатар, Компанияда 10 жылға арналған Даму стратегиясы әзірленіп, бекітілуде. Ақша ағындарын жоспарлаған кезде сонымен бірге депозиттерге уақытша бос ақша қаражатын орналастырудан түскен пайда да есептеледі.

Төмендегі кестеде Компанияның қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімі бойынша есеп беру кезеңінің соңында шарт бойынша өтеу күнінің соңына дейін қалған өтеуді көрсете отырып талдау берілген. Өтеу мерзімі бойынша талдау болашақта пайыздарды және негізгі қарызды өтеуді қоса алғанда, дисконтталмаған сомаларға негізделген.

Қазақстандық мың теңге	Қажет болғанға дейін және 1 айға толмайтын мерзімде	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	12 айдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары
	2024 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша				
Қарыздар	954,345	3,076,577	22,677,960	143,229,304	4,260,540
Облигациялар бойынша міндеттемелер	3,343,393	2,824,214	35,224,171	58,068,035	-
Өзге кредиторлық берешек және есептелген міндеттемелер	35,796,292	354,528	-	-	-
Қаржылық жалдау	35,012	70,025	315,112	2,095,781	-
Қаржылық кепілдік	58,906,226	-	-	-	-
Негізгі сома мен пайыздың болашақ төлемдерін қоса алғандағы болашақ төлемдер жиыны	99,035,268	6,325,344	58,217,243	203,393,120	4,260,540
2023 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша					
Қарыздар	7,480,219	2,808,062	23,872,064	137,503,848	10,288,074
Облигациялар	-	-	4,537,881	49,935,561	-
Өзге кредиторлық берешек және есептелген міндеттемелер	235,320	281,992	-	-	-
Қаржылық жалдау	35,012	70,025	315,112	1,859,450	-
Қаржылық кепілдік	-	-	-	-	-
Негізгі сома мен пайыздың болашақ төлемдерін қоса алғандағы болашақ төлемдер жиыны	7,750,551	3,160,079	28,725,057	189,298,859	10,288,074

(в) Нарық тәуекелі

Валюталық тәуекел

Компанияның қаржылық активтері мен міндеттемелері негізінен теңгемен көрсетілген, нәтижесінде Компания елеулі валюталық тәуекелге ұшырамайды. Осыған қарамастан, Компания болашақта немесе қажет болған кезде хеджирлеу құрылымын енгізу мақсатында қаржылық туындылар нарығындағы өзгерістерді бақылауды жалғастырады.

21 Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру қаупі ауыспалы пайыздық мөлшерлеменен қарыздарға қатысты туындайды. Компания инфляция деңгейіне және ҚР ҰБ базалық мөлшерлемесіне қатысты әлеуетті нарықтық тәуекелге ұшыраған. Компания өзгермелі мөлшерлемелердің өзгеруіне мұқият мониторинг жүргізеді. Бұл ретте, 2021 жылы ҚР ҰБ базалық мөлшерлемесінің ұлғаюына қарамастан, қолданыстағы кредиттер бойынша мөлшерлеме өзгерген жоқ. Компанияда пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне байланысты тәуекелдерді талдау және жеңілдету туралы ресми келісімдер жоқ.

Егер 2023 жылғы 31 желтоқсанға пайыздық мөлшерлемелер 100 базистік пунктке жоғары/төмен болса, барлық басқа айнымалы сипаттамалар өзгеріссіз қалса, бір жылдағы пайда 218,296 мың теңгеге аз және 218,296 мың теңгеге көп болады, бұл өзгермелі пайыздық мөлшерлеменен міндеттемелер бойынша жоғары/төмен пайыздық шығыстардың нәтижесінде (2023 жылғы 31 желтоқсанда 100 базистік тармақ жоғары/төмен: бір жылдағы пайда 154,460 мың теңгеге аз және 154,460 мың теңгеге артық болады).

Капиталды басқару

Компанияның капиталды басқарудағы міндеттері акционерлерге пайда түсуін және басқа мүдделі тараптарға тиімді болуын көздей отырып, үздіксіз жұмыс істеу қағидаттарына сәйкес Компанияның өз қызметін жалғастыру қабілетін қамтамасыз етуде, сондай-ақ капиталдық құнын азайту үшін капиталдың оңтайлы құрылымын ұстап тұру болып табылады. Компания капитал құрылымын ұстап тұру немесе түзету үшін акционерлерге төленетін дивидендтер сомасына түзету жасай алады, сондай-ақ акционерлерге капиталды қайтара алады немесе заем қаражатын азайту үшін активтерді сата алады. Компания саланың басқа да компаниялары сияқты Компания өзінің және заемдық капиталының арақатынасы негізінде капиталға мониторинг жүргізеді. Бұндай арақатынас капиталдың жалпы сомасына бөлінген таза заем қаражаты ретінде анықталады. Таза заем қаражаттары ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттерін (қаржылық жағдай туралы жеке есепте көрсетілген «қысқа мерзімді қарыздар» мен «ұзақ мерзімді қарыздарды» қоса алғанда) шегергендегі қарыздардың жалпы сомасы ретінде анықталады.

Капиталдың жалпы сомасы қаржылық жағдай туралы жеке есепте көрсетілген «Барлық капитал» ретінде анықталады, оған таза қарыз қаражаты да кіреді.

<i>Қазақстандық мың теңге</i>	Ескерт- пелер	2024ж. 31 желтоқсан	2023ж. 31 желтоқсан
Қарыздар жиыны	11	198,769,031	159,556,893
<i>Шегергенде:</i>			
Ақша қаржаты мен оның баламалары	8	(62,290,766)	(17,683,772)
Таза қарыз қаражаты		136,478,265	141,873,121
Меншікті капитал жиыны		580,672,636	499,787,261
Капитал жиыны		717,150,901	641,660,382
Қарыздық және меншікті капиталдың арасалмағы		19%	22%

22 Қаржы құралдарының әділ құны

Әділ құнды бағалау

Әділ құнды бағалау нәтижелері әділ құнның иерархия деңгейлері бойынша былайша талданып, бөлінеді: (i) 1-деңгейге сәйкес активтер немесе міндеттемелер үшін белсенді нарықтардағы нарықтық баға белгілеу бойынша бағалар (түзетілмейтін) жатады, (ii) 2-деңгейге – актив немесе міндеттемелер үшін тікелей (яғни, мысалы, баға) немесе жанама (яғни, мысалы, бағаның туындысы) бақыланатын болып табылатын барлық пайдаланылатын маңызды бастапқы деректері бар бағалау модельдерінің көмегімен алынғандар және (iii) 3-деңгейдің бағалары бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген (яғни, бақыланбайтын бастапқы деректерге негізделген) бағалар болып табылады. Қаржылық құралдарды әділ құн иерархиясындағы белгілі бір санатқа жатқызған кезде басшылық пайымдауды қолданады. Егер әділ құнды бағалауда айтарлықтай түзетуді талап ететін бақыланатын деректер пайдаланылса, онда ол 3-деңгейге жатады. Пайдаланылатын деректердің маңыздылығы әділ құнның барлық жиынтық бағасы үшін бағаланады.

22 Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)

Әділ құн иерархиясының 2-деңгейіндегі және 3-деңгейіндегі әділ құнның бағасы дисконтталған ақша ағыны моделінің көмегімен орындалды. Белсенді нарықта бағасы белгіленбеген тіркелген пайыздық мөлшерлемесі құбылмалы қаржылық құралдардың әділ құны баланстық құнға тең болып қабылданды.

Белсенді нарықта бағасы белгіленбеген тіркелген пайыздық мөлшерлемесі бар құралдардың әділ құны осы сияқты кредиттік тәуекел мен осы секілді өтеу мерзімін болжайтын жаңа құралдарға арналған қарызға беру нарығында қолданыстағы пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып, дисконтталған ақша ағынының моделіне негізделеді.

Қазақстандық мың теңге	2024 ж. 31 желтоқсан			Баланстық құны	2023 ж. 31 желтоқсан			Баланстық құны
	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей		1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	
Активтер								
Ақша қаражаты мен оның баламалары	-	62,290,766	-	62,290,766	-	17,683,772	-	17,683,772
Мерзімі тіркелген депозиттер	-	304	-	304	-	304	-	304
Қаржылық дебиторлық берешек	-	248,886	-	248,886	-	539,480	-	528,520
Алынатын дивидендтер	-	550	-	550	-	481	-	481
Борыштық құралдарға берілген қарыздар және инвестициялар	-	80,322,093	-	80,322,093	-	40,372,776	-	40,382,889
Қызметкерлердің берешегі	-	6,786	-	6,786	-	18,823	-	18,823
Қаржылық активтер жиыны	-	142,869,385	-	142,869,385	-	58,615,636	-	58,614,789
Міндеттемелер								
Қарыздар және облигациялар	-	182,081,896	-	198,769,031	-	136,932,440	-	159,556,893
Жалға алу бойынша міндеттемелер	-	1,547,427	-	1,411,931	-	1,217,496	-	1,367,036
Қаржылық кредиторлық берешек	-	36,150,820	-	36,150,820	-	517,312	-	517,312
Қаржылық міндеттемелер жиыны	-	219,780,143	-	236,331,782	-	138,667,248	-	161,441,241

Амортизацияланған құн бойынша көрсетілетін қаржылық активтер.

Тіркелген пайыздық мөлшерлемесі бар құралдардың әділ бағалау құны ұқсас кредиттік тәуекелі бар жаңа құралдар үшін қолданыстағы пайыздық мөлшерлемелер бойынша дисконтталған және өтелгенге дейінгі мерзіммен алуға күтілетін бағалау ақша ағындарының сомалары негізінде айқындалады. Қолданылған дисконттау нормалары контрагенттің кредиттік тәуекеліне байланысты.

Амортизацияланған құн бойынша көрсетілетін міндеттемелер.

Белгіленген пайыздық мөлшерлемесі бар және белгіленген өтеу мерзімі бар, олар бойынша нарықтық баға белгіленімдері жоқ құралдардың әділ бағалау құны ұқсас кредиттік тәуекелі бар жаңа құралдар үшін қолданыстағы пайыздық мөлшерлемелер бойынша дисконтталған және өтеу мерзімі бар бағалау ақша ағындарын негізге ала отырып айқындалады.

23 Есепті кезеңнен кейінгі оқиғалар

2025 жылғы 6 қаңтарда Компания Самұрық-Қазынаға борыштың негізгі сомасы есебіне 1,736,828 мың теңге және облигациялар бойынша 1,324,331 мың теңге сыйақы төледі.

2025 жылғы 13 қаңтарда Компания «Богатырь-Көмір» ЖШС-ға алынған қарыздар бойынша борыштың негізгі сомасы есебіне 1,500,000 мың теңге және қарыздар бойынша 533,035 мың теңге сыйақы төледі.

2025 жылғы 30 қаңтарда QGP компаниясында «Өскемен ГЭС АЭС» ЖШС жарғылық капиталындағы қатысу үлесінің 100%-на меншік құқығы, «Шүлбі ГЭС АЭС» ЖШС жарғылық капиталындағы қатысу үлесінің 100%-ға, сондай-ақ «Шардара ГЭС» АҚ-ның орналастыру бағасы бойынша 88,407,059 дана жай акцияларының 1 акция үшін 1000 теңге орналастыру бағасы бойынша 100%-ға меншік құқығы берілді.

24 Акциядан түсетін пайда

Акциядан түсетін негізгі пайда Компания акционерлерінің үлесіне тиесілі пайда немесе зиянның есепті кезең ішіндегі айналыстағы жай акциялардың орташа алынған санына қатынасы ретінде есептеледі. Компанияда реттелетін әлеуетті жай акциялар жоқ, сондықтан акцияға шаққандағы пайда акцияға шаққандағы негізгі пайдаға сәйкес келеді.

<i>Қазақстандық мың теңге</i>	2024 ж.	2023 ж.
Компания акционерлеріне тиесілі бір жылдағы пайда	27,284,981	8,682,335
Айналыстағы жай акциялардың орташа өлшенген саны	6,736,618	5,849,608
Компания акционерлеріне тиесілі бір жылдағы пайда (теңгеге дөңгелектегенде), базалық және ажыратылған	4,050	1,484

Бір акцияның баланстық құны

«Қазақстан қор биржасы» АҚ (бұдан әрі - «ҚҚБ») Биржалық кеңесінің 2010 жылдың 4 қазанындағы шешіміне сәйкес, қаржылық есептілікте ҚҚБ бекіткен қағидаларға сәйкес есептелген есептік күнгі бір акцияның (жай және артықшылықты) баланстық құны туралы мәліметтер болуы тиіс. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы қаржылық есептілік деректері негізінде Компания басшылығы есептеген осы көрсеткіш 83,381 теңгені құрады (2023 жылғы 31 желтоқсан: 79,081 теңге). Төменде бір акцияның баланстық құнын есептеу кестесі берілген:

<i>Қазақстандық мың теңге</i>	2024 ж.	2023 ж.
Активтер жиыны	843,442,047	662,494,452
Шегергенде: материалдық емес активтер	(988,710)	(629,749)
Шегергенде: міндеттемелер жиыны	(262,769,411)	(162,707,191)
Жай акцияларға арналған таза активтер	579,683,926	499,157,512
31 желтоқсандағы жағдай бойынша жай акциялар саны (9-ескертпе)	6,952,267	6,311,967
Бір акцияның баланстық құны, теңге	83,381	79,081